

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Predmet br.: S1 1 K 003429 12 Kžk

Datum: donesena: 27.06.2012. godine
pismenog otpravka: 14.09.2012. godine

**Pred sudskim vijećem u sastavu: sutkinja Azra Miletić, predsjednica vijeća
sudija Tihomir Lukes, član vijeća
sudija Mirko Božović, član vijeća**

**PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
Alije Osmića**

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:
Slavica Terzić

Branilac optuženog:
Advokatica Vasvija Vidović

IZREKA:	3
OBRAZLOŽENJE	5
I. TOK POSTUPKA	5
A. PRETRES PRED APELACIONIM VIJEĆEM	5
B. PROCESNE ODLUKE	6
1. ISKLJUČENJE JAVNOSTI	6
2. IZMJENA OPTUŽNICE	6
3. DODATNI DOKAZI TUŽILAŠTVA BIH	7
II. UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	8
A. OPŠTI ELEMENTI KRIVIČNOG DJELA	8
1. Ratno stanje u BiH	8
2. Postojanje oružanog sukoba između HVO i ARBiH u Bugojnu u periodu od 18.07.1993. godine do 19.03.1994. godine	9
3. Svojstvo optuženog kao vojnog policajca	10
4. Oštećena lica	12
B. TAČKA 1. IZREKE PRESUDE:	14
1. Da su u periodu od 23.07.1993. godine pa do 26.07.1993. godine u naselju Donjići u Bugojnu u garaži privatne kuće držani zarobljeni pripadnici HVO-a	14
2. Prisustvo optuženog Osmića u garaži u Donjićima u inkriminisano vrijeme	16
3. Fizičko zlostavljanje zatočenih pripadnika HVO od strane optuženog Osmića,	17
(a) Zlostavljanje Maria Glišića	20
(b) Zlostavljanje Vlatka Kapetanovića	23
(c) Zlostavljanje svjedoka „A“	24
(d) Zlostavljanje svjedoka Ivana Keškića	26
(e) Zlostavljanje svjedoka Ivana Kapetanovića	28
C. TAČKA 2. IZREKE PRESUDE	29
1. Prisustvo optuženog Alije Osmića dana 26.07.1993. godine u Marksističkom centru—Klosteru časnih sestara	31
2. Zlostavljanje zarobljenih pripadnika HVO ispred Marksističkog centra-Klostera časnih sestara	33
(a) Zlostavljanje Vlatka Kapetanovića	33
(b) Zlostavljanje Ivica Keškića	35
(c) Zlostavljanje Maria Glišića	35
D. TAČKA 3: IZREKE PRESUDE	36
1. Da je optuženi Alija Osmić bio prisutan u prostorijama BH Banke, u svojstvu vojnog policajca	38
2. Zlostavljanje Željka Miloša	38
3. Zlostavljanje Marka Krajinovića	41
III. PRAVNA OCJENA I KVALIFIKACIJA	42
IV. PRIMJENA MATERIJALNOG PRAVA	44
V. ODLUKA O KRIVIČNOJ SANKCIJI	46
VI. URAČUNAVANJE PRITVORA	46
VII. ODLUKA O TROŠKOVIMA I IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU	47

U IME BOSNE I HERCEGOVINE !

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja¹, sastavljenog od sutkinje Azre Miletić, kao predsjednice vijeća, te sudija Tihomira Lukeša i Mirka Božovića, kao članova vijeća, uz učešće pravne savjetnice Melike Murtezić, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Alije Osmića, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav (1) tačka b) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH); u vezi sa članom 29. KZ BiH, odlučujući po drugoj izmijenjenoj optužnici Tužilaštva BiH broj T 20 0 KT-RZ – 000 2925 09 od 14.06.2012. godine, nakon održanog pretresa tokom kojeg je djelimično bila isključena javnost, dana 20.06.2012. godine donio je, a dana 27.06.2012. godine javno objavio

PRESUDU

Na osnovu člana 285. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine,

Optuženi,

1. **OSMIĆ ALIJA**, sin Feriza, i majke Zejne rođene Mujanović, rođen 24.09.1967. godine u Bugojnu, nastanjen u ulici ..., po narodnosti ..., državljanin ..., po zanimanju mašinski tehničar, pismen, završio Mašinsko tehničku školu, oženjen, otac dvoje mlđb. djece, služio vojsku 1986./1987. godine u Štipu, Makedonija, nema čin rezervnog vojnog starješine, vodi se u evidenciji, neodlikovan, lošeg imovnog stanja, neosuđivan, ne vodi se drugi kazneni postupak, nalazio se u pritvoru po Rješenju Suda BiH broj: X-KRN 09/781 od 09.09.2009. godine do 08.10.2009. godine, od 13.10.2009. do 22.04.2010.godine, i rješenjem Suda BiH broj S1 1 K 003429 09 Krl od 04.03.2011. do 29.03.2011. godine, te na izdržavanju kazne zatvora od 29.03.2011. do 24.11.2011. godine po nepravosnažnoj presudi Suda BiH broj S1 1 K 003429 09 Krl od 04.03.2011. godine,

KRIV JE

Što je:

Tokom rata u Bosni i Hercegovini, i u vrijeme oružanog sukoba između Hrvatskog vijeća obrane i Armije Republike Bosne i Hercegovine u Bugojnu, u periodu od 18.07.1993. godine do 19.03.1994. godine, u Bugojnu i to: u garaži privatne kuće u naselju Donjići, zatim u Marksističkom centru - Klosteru časnih sestara, te prostorijama BH banke Bugojno, u svojstvu vojnog policajca 307. motorizovane brigade Armije RBiH do 20.10.1993. godine, a nakon reorganizacije vojne policije 307. motorizovane brigade i osnivanja vojne policije „OG Zapad“ od 21.10.1993. godine do 19.03.1994. godine u svojstvu vojnog policajca čete vojne policije „OG Zapad“ Armije RBiH, postupao protivno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, pri tome kršeći odredbe zajedničkog člana 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima, tako što

¹ U daljem tekstu: Apelaciono vijeće, Vijeće.

je učestvovao u nanošenju velikih patnji i ozljeda tijela prema zarobljenim pripadnicima HVO-a , pa je tako:

1. U periodu od 23.07.1993. godine pa do 26.07.1993. godine, u navedenom svojstvu vojnog policajaca u naselju Donjići u Bugojnu, zajedno sa pripadnicima Armije RBiH Bugojno, SJB Bugojno, Štaba odbrane Bugojno, i vojne policije 307. motorizovane brigade Armije RBiH Bugojno, u garaži privatne kuće, gdje su držani zarobljeni pripadnici HVO-a, iste, fizički i psihički zlostavljali, tukući ih u garaži i ispred garaže rukama, nogama, policijskim palicama-pendrecima, tupim predmetima, kundacima od pušaka, i dopuštajući civilima bošnjačke nacionalnosti i drugim pripadnicima Armije RBiH, pa je tako optuženi Alija Osmić, zajedno sa ostalim navedenim osobama, zlostavljao Maria Glišića, Vlatka Kapetanovića, svjedoka „A“, Ivicu Keškića i Ivana Kapetanovića udarajući ih rukama, nogama i palicama po svim dijelovima tijela, i tako im nanosio velike patnje i vidne ozljede po tijelu,

2. Dana 26.07.1993. godine u Marksističkom centru-Klosteru časnih sestara u Bugojnu, gdje su držani zarobljeni pripadnici HVO-a, a u istom svojstvu kao u prethodnoj tački, optuženi Alija Osmić došao u prostorije Marksističkog Centra zajedno sa drugim vojnim policajcima 307. motorizovane brigade ARBiH, među kojima su bili i zamjenik komandira vojne policije 307. motorizovane brigade Sijamija Enis zv. „Pajo“, i Šego Osman, te nakon što su iz prostorija Centra izvedeni Vlatko Kapetanović, Ivica Keškić i Mario Glišić, Alija Osmić ih, zajedno sa Sijamijom Enisom i Šego Osmanom, počeo udarati rukama, nogama, i tupim predmetima po svim dijelovima tijela nanoseći im velike patnje i ozljede tijela, od kojih udaraca su Ivica Keškić i Mario Glišić pali i ostali ležati u hodniku i dvorištu Centra, sa vidnim povredama po tijelu, a Vlatka Kapetanovića su i dalje svi zajedno udarali i udarcima ga izgurali kroz vrata na zadnjem izlazu iz ovog centra, a zatim su Vlatka Kapetanovića ubacili u gepek parkirano crnog putničkog vozila „Mercedes“,

3. U periodu od septembra 1993. godine, pa do kraja januara 1994. godine, u prostorijama BH Banke u Bugojnu, gdje su privedeni pojedini zatočnici, pripadnici HVO-a na ispitivanje, kao vojni policajac u prostorijama ove banke, optuženi Alija Osmić zajedno sa drugim vojnim policajcima, zlostavljao privedene zatočenike, među kojima i Željka Miloša, udarajući ga rukama, nogama i tupim predmetima po raznim dijelovima tijela nanoseći mu velike patnje i vidne ozljede po cijelom tijelu,

dakle, za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini, u vrijeme oružanog sukoba između HVO-a i Armije R BiH, kršeći pravila međunarodnog humanitarnog prava i to odredbe zajedničkog člana 3. stav (1) tačka a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12. augusta 1949. godine, prema ratnim zarobljenicima učinio nanošenje velikih patnji i povreda tjelesnog integriteta,

čime je optuženi **Alija Osmić** počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ², u vezi sa članom 22. istog zakona, te ga sud primjenom člana 38., 41., 42. stav (2) i 43. stav (1) tačka 1. KZ SFRJ,

OSUĐUJE

² U daljem tekstu: KZ SFRJ

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 3 /TRI/ GODINE

Na osnovu člana 50. stav (1) i (2) KZ SFRJ u kaznu zatvora uračunava se i vrijeme koje je optuženi proveo u pritvoru po Rješenju Suda BiH od 10.09.2009. broj: X-KRN 09/781 od 09.09.2009.godine do 08.10.2009. godine, od 13.10.2009. do 22.04.2010.godine, i rješenjem Suda BiH broj S1 1 K 003429 09 Krl od 04.03.2011. do 29.03.2011. godine, te na izdržavanju kazne zatvora od 29.03.2011. do 24.11.2011. godine po nepravnosnažnoj presudi Suda BiH broj S1 1 K 003429 09 Krl od 04.03.2011. godine.

Na osnovu člana 188. stav (4) ZKP BiH optuženi se u cjelosti oslobađa obaveze naknade troškova krivičnog postupka i isti padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

Na osnovu člana 198. ZKP BiH oštećeni se sa imovinskopravnim zahtjevom upućuju na parnicu.

OBRAZLOŽENJE

I. TOK POSTUPKA

1. Prvostepenom presudom Suda BiH broj: S1 1 K003429 09 Krl (X-KR-09/781-1) od 04.03.2011. godine, optuženi Alija Osmić oglašen je krivim da je, radnjama opisanim u tačkama 1., 2. i 3. dijela I izreke presude, počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav (1) tačka a) i b) KZ BiH, u vezi sa članom 29. i 180. stav (1) KZ BiH i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 11 (jedanaest) godina. U dijelu II izreke prvostepene presude, optuženi je oslobođen od optužbe da je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav (1) tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 29. i članom 180. stav (1) KZ BiH.

2. Odlučujući po žalbama Tužilaštva BiH i branilaca optuženog, Apelaciono vijeće je dana 22.11.2011. godine donijelo rješenje kojim je uvažilo žalbe, ukinulo prvostepenu presudu i odredilo održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja.

A. PRETRES PRED APELACIONIM VIJEĆEM

3. U ponovljenom postupku pred vijećem Apelacionog odjeljenja, ponovno su izvedeni dokazi koji su bili izvedeni na glavnom pretresu u prvostepenom postupku, i to preslušavanjem audio/video snimaka zapisa sa nastavaka glavnog pretresa, na kojima su iskaze dali svjedoci: Ivan Kapetanović, Mario Glišić, Ivica Keškić, Asim Balihodžić, zaštićeni svjedoci B1 i B2, te optuženi Alija Osmić.

4. Apelaciono vijeće je izvršilo uvid u sve materijalne dokaze koji su izvedeni u toku prvostepenog postupka, te po saglasnosti stranaka prihvatilo ranije izvedene subjektivne dokaze.

B. PROCESNE ODLUKE

1. ISKLJUČENJE JAVNOSTI

5. U toku pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja, u skladu sa odredbom člana 235. ZKP BiH, javnost je djelimično bila isključena tokom preslušavanja iskaza zaštićenog svjedoka B2, iz razloga što je prvostepeni postupak u tom dijelu bio zatvoren za javnost zbog zaštite interesa ovog svjedoka, imajući u vidu njegove lične i porodične prilike kao i dužnost koju je obavljao u inkriminisanom periodu. U preostalom dijelu pretres je bio javan.

2. IZMJENA OPTUŽNICE

6. Dana 14.06.2012. godine, nakon završenog dokaznog postupka pred Apelacionom vijećem, Tužilaštvo BiH je dostavilo drugu izmijenjenu optužnicu broj: T 20 0 KT RZ-0002925 09.

7. U svom izjašnjenju od 15.06.2012. godine, kao i na nastavku glavnog pretresa održanom dana 20.06.2012. godine, odbrana nije imala prigovora na izmijenjenu optužnicu, niti novih dokaznih prijedloga.

8. Apelaciono vijeće je donijelo odluku kojom su izmjene sadržane u drugoj izmijenjenoj optužnici ocijenjene kao dozvoljene u skladu sa članom 275. ZKP BiH³, odnosno kreću se u okviru subjektivnog i objektivnog identiteta analogno članu 280. stav (1) ZKP BiH⁴.

9. Ukoliko se uporedi činjenični opis prve izmijenjene optužnice broj KT –RZ: 49/09 od 24.09.2010. godine, sa činjeničnim opisom sadržanim u drugoj izmijenjenoj optužnici od 14.06.2012. godine, uočljivo je da tužilac nije izmijenio činjenični opis radnje krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret na način da je optuženom na teret stavio veću kriminalnu količinu, odnosno teže krivično djelo od onog koje mu je potvrđenom optužnicom stavljeno na teret. Prema ocjeni Apelacionog vijeća, iako je drugom izmijenjenom optužnicom izvršena izmjena pravne kvalifikacije krivičnog djela za koje se optuženi tereti, ova izmjena nije procesno otežala položaj optuženog.

10. Naime, optuženom se prvom izmijenjenom optužnicom od 24.09.2010. godine za radnje opisane u tačkama 1. do 3. prve izmijenjene optužnice stavljalno na teret krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stava (1) tačke c), e) i f) KZ BiH, dok se optuženom drugom izmijenjenom optužnicom od 14.06.2012. godine za radnje

³ Član 275. ZKP BiH: „Ako tužitelj ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmjenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, on može na glavnom pretresu izmijeniti optužnicu. Radi pripremarja odbrane, glavni pretres se može odgoditi. U ovom slučaju ne vrši se potvrđivač je optužnice.“

⁴ Član 280. stav (1) ZKP BiH: „Presuda se može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na cjelo kcje je predmet optužbe sadržane u potvrđencj, odnosno na glavnom pretresu izmjenjenjencj optužnici.“

opisane u tačkama 1. do 3. izmijenjene optužnice, stavlja na teret krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav (1) tačka b) KZ BiH u vezi sa članom 29. KZ BiH.

11. Nadalje, Apelaciono vijeće nalazi da ostale izmjene sadržane u drugoj izmijenjenoj optužnici predstavljaju preciziranje činjeničnog stanja. Ovo Vijeće nalazi da za izmjenu optužnice nije neophodno da su izneseni novi dokazi, već je dovoljna nova subjektivna ocjena istih, Tužiocu poznatih dokaza, što je očigledno bilo slučaj u konkretnom predmetu. U tom smislu, ovo Vijeće nalazi da ukoliko se pravno relevantne činjenice mijenjaju, tužilac mora ići za tim promjenama i u tom smislu mijenjati svoju optužnicu, uz sve ostale posljedice koje iz tog proističu.

12. Dakle, iako se izmjene u činjeničnom stanju u konkretnom slučaju odnose na postojanje bitnog elementa krivičnog djela koje se optuženom stavljalo na teret, tj. u izmjeni zaštićene kategorije lica, nužno je imati u vidu da je tokom prvostepenog i drugostepenog postupka optužba dokazivala da su oštećena lica bili pripadnici HVO-a, ali je tužilac pogrešno pravno kvalifikovao tu kategoriju lica kao civile, smatrajući da, od momenta predaje oružja svi pripadnici vojnih formacija koji učestvuju u oružanom sukobu, postaju civili. Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće nalazi da pravilnom primjenom zakona i pravilnom pravnom kvalifikacijom u drugoj izmijenjenoj optužnici, optuženom nije na teret stavljena veća kriminalna količina, te ovo Vijeće cijeni da je druga izmijenjena optužnica u potpunosti sačinjena u skladu sa odredbom člana 275. ZKP BiH, a u vezi sa članom 280. stav (1) ZKP BiH.

13. Pri tom Apelaciono vijeće naglašava da je u konkretnom slučaju, prilikom izricanja ove presude, izvršilo konkretizaciju činjeničnog stanja u tačkama 1.-3. druge izmijenjene optužnice, izostavljajući nepotrebne dijelove, kao i činjenice koje smatra da nisu dokazane, a koje ne čine bitna obilježja krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret i za koje je oglašen krivim. Naime, činjenice koje nisu bitne za radnju ili događaj ne mijenjaju identitet djela, te identitet presude i optužbe nije izmijenjen ako su u presudi izmijenjene okolnosti koje se odnose na bliža svojstva krivičnog djela koja ga konkretizuju, a nisu odlučujuća za izmjenu predmeta optuženja. Izmjena onih okolnosti koje nisu elementi bića krivičnog djela i koje, prema tome, ne mogu uticati na pravnu kvalifikaciju radnji za koje se optuženi oglašava krivim ne predstavljaju prekoračenje optužbe, već samo tačnije određivanje krivičnog djela za koje se sudi.

3. DODATNI DOKAZI TUŽILAŠTVA BIH

14. Dana 14.05.2012. godine Tužilaštvo BiH je podnijelo prijedlog broj: T20 0 KT-RZ 0002925 09 za izvođenje dopunskih dokaza u ponovljenom postupku. U svom prijedlogu tužilac predlaže da se na pretres pred Apelacionim vijećem pozove i ispita svjedok Osman Šego, kao i vještak dr. Nermin Sarajlić.

15. Vezano za svjedoka Šegu, tužilaštvo prijedlogom ističe da je imenovani bio osumnjičeni u postupku koji se vodio pred ovim sudom, te mu se na teret stavljalo izvršenje radnji koje su opisane u dispozitivu optužnice protiv optuženog Osmića i to u odnosu na događanja u Marksističkom centru i na groblju u Vrbanji. Ovaj svjedok nije mogao biti izveden kao dokaz u toku prvostepenog postupka, jer je presuda u predmetu protiv njega donesena 08.06.2011. godine, tj. postala je pravomoćna nakon okončanja prvostepenog postupka protiv optuženog Osmića, te nakon isteka roka za žalbu protiv

prvostepene presude u ovom predmetu. Nadalje, tužilaštvo navodi da je svjedok Šego imao svojstvo osumnjičenog i optuženog, te nije bio dužan svjedočiti u postupku protiv optuženog Osmića, ali nakon što je priznao izvršenje krivičnog djela koje mu se stavlja na teret može svjedočiti kao svjedok, na šta je i pristao zaključujući sporazum o priznanju krivnje sa tužilaštvom.

16. U pogledu prijedloga za ispitivanje vještaka Sarajlića, tužilaštvo apostrofira da je ovaj vještak obavio ekshumaciju posmrtnih ostataka oštećenog Vlatka Kapetanovića, te da je tom prilikom utvrdio da se na tijelu oštećenog Vlatka nalazi najmanje 5 prostrelnih rana nanesenih ručnim vatrenim oružjem. Stav je tužilaštva da postoji zakonska mogućnost za izvođenje ovih dokaza na pretresu pred Apelacionim vijećem, u skladu sa članom 317. stav 1., u vezi sa članom 276. ZKP BiH. U prilog ovim tvrdnjama, tužilaštvo navodi u svom prijedlogu i sudsku praksu Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ). Pored toga, tužilaštvo smatra da su predloženi dokazi relevantni i vjerodostojni, kao i da odbijanje njihovog izvođenja može dovesti do neostvarivanja pravde u ovom predmetu. Imajući u vidu sve navedeno, tužilaštvo predlaže da vijeće Apelacionog odjeljenja prihvati ovaj prijedlog i odredi provođenje predloženih dokaza.

17. Odbrana se protivila podnesenom prijedlogu, iznoseći argumente zbog kojih smatra da tužilaštvo nije dokazalo iz kojih razloga bi bilo opravdano izvoditi nove dokaze u postupku pred vijećem Apelacionog odjeljenja.

18. Nakon što je ocijenilo podneseni prijedlog, Apelaciono vijeće je isti odbilo. Naime, odredbom člana 295. stav 4. ZKP BiH je propisano da se u žalbi mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti predstavljeni na glavnom pretresu, te je žalitelj dužan navesti razloge zašto ih ranije nije iznio, odnosno pozivajući se na nove dokaze – dužan je navesti činjenice koje pomoću tih dokaza želi dokazati. S tim u vezi, Apelaciono vijeće nalazi da je svjedok Šego stalno bio dostupan tužilaštvu, te je mogao biti pozvan i u toku prvostepenog postupka. S druge strane, vezano za reekshumaciju, Apelaciono vijeće nalazi da izuzev činjenice da se radi o novom dokazu, odnosno nalazu koji je sadržajno drugačiji u odnosu na neke činjenice iznijete u nalazu vještaka Šimuna Anđelinovića, optužba nije iznijela razloge koji bi uvjerali ovo Vijeće da je opravdano izvoditi ovaj dokaz, te zašto optužba nije u prvostepenom postupku u fazi replike predlagala izvođenje ovog dokaza. Imajući u vidu navedeno, ovo Vijeće nalazi da nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 295. stav 4. ZKP BiH za prihvatanje ovih dokaza kao novih dokaza.

II. UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

A. OPŠTI ELEMENTI KRIVIČNOG DJELA

1. Ratno stanje u BiH

19. Apelaciono vijeće nalazi da iz materijalnih dokaza sa sigurnošću proizilazi da je u inkriminisano vrijeme postojalo ratno stanje na teritoriji Bosne i Hercegovine (BiH), a što odbrana u toku dokaznog postupka nije ni osporavala.

20. Naime, Predsjedništvo BiH je dana 08.04.1992. godine donijelo Odluku o proglašenju neposredne ratne opasnosti.⁵ Uvidom o Odluku o proglašenju ratnog stanja na teritoriji BiH⁶, kao i uvidom u Naredbu o proglašenju opšte javne mobilizacije na teritoriji BiH⁷, koje akte je donijelo Predsjedništvo BiH na sjednici od 20.06.1992. godine, proizilazi da je na teritoriji cijele BiH proglašeno ratno stanje. Na teritoriji BiH ratno stanje je trajalo do donošenje Odluke o ukidanju ratnog stanja od strane Predsjedništva BiH 22.12.1995. godine⁸.

21. Iz navedenih materijalnih dokaza, Apelaciono vijeće je sa sigurnošću utvrdilo da je u inkriminisanom vremenskom periodu na teritoriji cijele BiH bilo proglašeno ratno stanje, te da je isto bilo proglašeno i u opštini Bugojno.

2. Postojanje oružanog sukoba između HVO i ARBiH u Bugojnu u periodu od 18.07.1993. godine do 19.03.1994. godine

22. Apelaciono vijeće nalazi da iz materijalnih dokaza⁹ nesumnjivo proizilazi postojanje oružanog sukoba¹⁰ između HVO – a i ARBiH u Bugojnu u periodu od 18.07.1993. godine do 19.03.1994. godine, a što odbrana u toku postupka nije ni osporavala. Takođe, postojanje navedenog oružanog sukoba potvrđuju saglasno kako svjedoci optužbe, tako i svjedoci odbrane. Pored toga, iz materijalnih dokaza¹¹, kao i saglasnih iskaza svjedoka optužbe, te svjedoka odbrane, slijedi da su se pripadnici HVO-a predali pripadnicima ARBiH, a koju činjenicu takođe ni odbrana optuženog nije osporavala

23. Prvenstveno, iz borbenog izvještaja Vojne policije 307. motorizovane brigade za period od 18.07.1993. godine do 31.07.1993. godine¹² proizilazi da je dana 18.07.1993. godine napetost između oružanih snaga ARBiH i HVO kulminirala, na način što su jedinice ARBiH stavljene u stanje pune borbene gotovosti, tako da su svakom trenutku mogle borbeno djelovati, a sutradan je došlo do "odrađivanja" Sektora IV/2, zatim "Lovačkog doma", kao i privatnih stambenih objekata u ulici Maršala Tita u Bugojnu. U predmetnom dokumentu je dalje naznačeno da se sukob nastavio i narednih dana kada su jedna za drugom počele da padaju "neprijateljske otporne tačke", a jedinice ARBiH su dobile zadatak da preuzmu zarobljene borbovne i civile, te da ih "smjeste na odgovarajuća mjesta i preuzmu brigu o njihovom obezbjeđenju, što je i odrađeno". Pritom je u ovom

⁵ Donijeta 8.04.1992. godine, objavljena u „Službenom listu RBiH“ broj 1/92.

⁶ Donijeta 20.06.1992. godine, objavljena u „Službenom listu RBiH“ broj 7/92, uložena kao materijalni dokaz **T9**

⁷ Donijeta 20.06.1992. godine, objavljena u „Službenom listu RBiH“ broj 7/92, uložena kao materijalni dokaz **T9**

⁸ Uložena kao materijalni dokaz **T10**.

⁹ Što se prije svega odnosi na materijalne dokaze optužbe označene kao: T15 i T16, te T31, kao i na materijalne dokaze odbrane označenih sa O-10, O-5, O-6.

¹⁰ Oružani sukob u skladu sa sudskom praksom MKSJ postoji "svuda gdje se pribjegli oružanoj sili između država ili produženom oružanom nasilju između vlasti i organizovanih naoružanih grupa, ili pak između takvih grupa unutar jedne države" (*Tužilac protiv Dragojuba Kunarca, Radomira Kovača i Zorana Vukovića*, predmet br. IT-96-23 i IT-96-23/1-A, presuda, 12.6.2002. (*Kunarac i drugi*, drugostepena presuda), para 56).

¹¹ Što se prije svega odnosi na materijalne dokaze označene kao: **T17, T18, T19, T22-T29, T32**

¹² Uložena kao materijalni dokaz **T-31** - Izvještaj vojne policije 307. motorizovane brigade ARBiH za period 18-31.07.1993. godine, od 10.08.1993. godine, u potpisu je komandir vojne policije Novalić Edin

izvještaju dalje naznačeno da se Vojna policija nakon pobjede HVO-a prihvatila zadataka koji stoje u njenoj nadležnosti u ratnim uslovima¹³.

24. Dodatno, da su se pripadnici HVO-a predali pripadnicima ARBiH proizilazi i iz sljedećih materijalnih dokaza: Dnevnooperativnog izvještaja komande OG "Zapad" od 23.07.1993. godine¹⁴, iz kojeg slijedi da su jedinice 307. motorizovane brigade ARBiH i OPso zarobile dio I bojne HVO i ovladali rejonom, tako da je u trenutku pisanja izvještaja 95 % teritorija pod kontrolom ARBiH, te da je u gradu ostala samo još otporna tačka, hotel „Kalin“; Dnevnog operativnog izvještaja za dan 24.07.1993. godine¹⁵ u kojem je pod tačkom 3. naznačeno da je u zoni 307. motorizovane brigade zauzeta otporna tačka hotel "Kalin", kao i da je pritom zarobljeno 100 bojovnika i 150 civila. Ova činjenica je saglasno potvrđena i uvidom u Dnevni bilten Press. Centra 3. korpusa ARBiH od 25.07.1993. godine¹⁶, iz kojeg proizilazi da je 24.07.1993. godine "pao" Hotel "Kalin", gdje je zarobljeno stotinu bojovnika. Da su se pripadnicima ARBiH predali i pripadnici Druge bojne HVO potvrđuje i Redovni borbeni izvještaj od 26.07.1993. godine¹⁷, iz kojeg slijedi da se 25.07.1993. godine snagama ARBiH predala Druga bojna HVO sa zapovjednikom Draganom Erkapićem, te da se predalo ukupno 108 bojovnika.

25. S tim u vezi, analizom sadržaja materijalnih dokaza T22-T29, T32 moguće je utvrditi da su u istima poimenično navedeni spiskovi zarobljenih pripadnika HVO postrojbi Bugojno.

26. Takođe, ocjenom saglasnih iskaza svjedoka tužilaštva, kao i svjedoka odbrane proizilazi postojanje oružanog sukoba između zaraćenih strana u inkriminisano vrijeme. Iako svi saslušani svjedoci nisu bili saglasni oko samog datuma početka oružanog sukoba između ARBiH i HVO, te dana predaje pripadnika HVO pripadnicima ARBiH, Apelaciono vijeće nalazi da iz iskaza najvećeg broja svjedoka (Maria Glišića, Ivica Keškića, Dragana Kasala, Milenka Kasala, Stipice Đapića, Maria Franjića, Ante Kapetanovića, Josipa Kalajice, Suvada Delića) slijedi da je oružani sukob između navedenih strana započeo 18.07.1993. godine, da bi 23.07.1993. godine uslijedila predaja pripadnika HVO pripadnicima ARBiH.

3. Svojstvo optuženog kao vojnog policajca

27. Apelaciono vijeće nalazi utvrđenim, na osnovu materijalnih dokaza, kao i iskaza svjedoka, te samog iskaza optuženog u svojstvu svjedoka, da je optuženi Osmić do 20.10.1993. godine postupao u svojstvu vojnog policajca 307. motorizovane brigade ARBiH, te da je imenovani nakon reorganizacije vojne policije 307. motorizovane brigade i

¹³ Ibid, str. 4

¹⁴ T-17 - Dokaz MKSJ komanda operativne grupe Zapad, strogo pov. br: 04/516-93 od 23.07.1993. godine, dnevni operativni izvještaj;

¹⁵ T-18 - Dokaz MKSJ, komanda operativne grupe Zapad, strogo pov. Br: 04/521-93 od 24.07.1993. godine Dnevni operativni izvještaj za dan 24.07.1993. godine

¹⁶ Uložen kao materijalni dokaz T-19 - Dnevni bilten press centra Trećeg korpusa, od dana 25.07.1993. godine

¹⁷ T-20 - Redovni borbeni izvještaj Štaba odbrane opštine Bugojno broj: 02-263-80 od 26.07.1993. godine, potpisao komandant Abdulah Jeleč

osnivanja vojne policije „OG Zapad“ od 21.10.1993. godine do 19.03.1994. godine imao svojstvo vojnog policajca čete vojne policije „OG Zapad“ ARBiH.

28. Ova činjenica je prije svega utvrđena izvršenim uvidom u Originalnu vojnu knjižicu, koja glasi na ime optuženog Alije Osmića¹⁸, a iz koje slijedi da je optuženi bio raspoređen u periodu od 03.07.1992.-19.04.1993. godine, u VJ5442 od 19.04.1993.-21.10.1993. godine, u VJ 6172 od 21.10.1993.-27.07.1994. godine, te u VJ 5442 od 27.07.1994.-15.04.1996. godine, a iz koje je nesporno da je optuženi bio vojni obveznik, koji je aktivno učestvovao u ARBiH u inkriminisanom periodu.

29. Takođe, ovaj zaključak Apelacionog vijeća je dodatno potkrijepljen uvidom u materijalne dokaze optužbe, i to: jedinični matični karton za optuženog Aliju Osmića¹⁹, spisak pripadnika ČVR OG „Zapad“ sa punim podacima²⁰, spisak pripadnika čete Vojne policije OG „Zapad“²¹, spisak boraca Vojne policije 307. motorizovane brigade od 11.09.1993. godine, spisak boraca Vojne policije koji imaju potrebu za paketom²², spisak pripadnika svih jedinica OG Zapad od 05.02.1994. godine²³ i 04.03.1994.godine²⁴.

30. Pored toga svojstvo optuženog Osmića kao vojnog policajca 307. motorizovane brigade ARBiH do 20.10.1993. godine, te od 21.10.1993. godine do 19.03.1994. godine kao vojnog policajca čete vojne policije „OG Zapad“ ARBiH je potvrđeno saglasnim iskazima svjedoka, kako optužbe (Maria Glišića, Maria Franjića, zaštićenih svjedoka „B-1“ i B-2, Ivica Keškića, Josipa Kalajice), tako i odbrane (Muhameda Ajkunića, Jasmina Huskića, Almira Osmića). Pritom je i zaštićeni svjedok B-1 u svom iskazu naveo kako je na početku sukoba između ARBiH i HVO-a vojna policija bila u sastavu 307. motorizovane brigade, a da je kasnije formirana u sastavu OG „Zapad“.

31. Ni sam optuženi Osmić nije osporavao činjenicu svog svojstva u inkriminisano vrijeme. U tom smislu imenovani navodi da je bio pripadnik ARBiH od 03.07.1992. godine u protivoklopnoj četi, da je prešao u vojnu policiju 307. motorizovane brigade ARBiH, oko jedanaestog mjeseca 1992. godine, te da je otprilike 1994. godine rasformisana vojna policija 307. motorizovane brigade ARBiH.

¹⁸ **T-63**- Vojna knjižica na ime optuženog Osmić Alije, serijski broj 2569283, sa označenim učešćem (46. strana) u oslobodilačkom ratu, služenje vojnog roka

¹⁹ Označen kao materijalni dokaz **T57**.

²⁰ Označen kao materijalni dokaz **T65**. Spisak pripadnika ČVR OG „Zapad“ sa punim podacima, dokument Vojne policije OG „Zapad“ br: 307-791 od 10.10.1994. godine. Pod rednim brojem 61. je označen optuženi Alija Osmić.

²¹ Označen kao materijalni dokaz **T66**- Spisak pripadnika čete Vojne policije OG „Zapad“. Pod rednim brojem 63. je označen optuženi Alija Osmić.

²² **T -68** - Spisak boraca Vojne policije koji imaju potrebu za paketom, dokument Vojne policije 307. motorizovane brigade broj: 307-214 od 14.09.1993. godine. Pod rednim brojem 75. je označen optuženi Alija Osmić.

²³ **T - 47** - Spisak više jedinica operativne grupe Zapad Armije BiH, sačinjen 05.02.1994. godine. Na str. 7 u rubrici pripadnici čete vojne policije OG „Zapad“ je pod rednim brojem 63. označen optuženi Alija Osmić.

²⁴ Uložen kao materijalni dokaz **T-48**. Na str. 6 na spisku vojne policije OG „Zapad“ je pod rednim brojem 53. označen optuženi Alija Osmić.

4. Oštećena lica

32. Iz izvedenih materijalnih dokaza, kao i iz iskaza svjedoka optužbe i odbrane proizilazi da su se pripadnici HVO predali pripadnicima ARBiH²⁵, Apelaciono vijeće nalazi dokazanim da su oštećena lica navedena u tačkama 1., 2. i 3. druge izmijenjene optužnice, bili pripadnici HVO, odnosno dobrovoljačkih jedinica koje su ulazile u sastav HVO (svjedoci Ivan Kapetanović i zaštićeni svjedok „A“) u vrijeme otpočinjanja oružanog sukoba između ARBiH i HVO, kao i u samom trenutku predaje.

33. Naime, iz iskaza svjedoka-oštećenog Maria Glišića proizilazi da se dobrovoljno prijavio u HVO na početku ratnih dejstava u BiH, da je bio raspoređen u sastav Druge bojne u HVO, čiji zapovjednik je bio Slaven Petričević. Kada je počeo sukob, svjedok Glišić se priključio Prvoj bojnoj, koja je imala sjedište u Osnovnoj školi „Vojin Paleksić“. Sa uslovima predaje svjedok nije upoznat, samo zna da su ih dogovarali bojnici Niko Džaja i Senad Dautović, ispred Vojne brigadne policije Armije BiH. Pripadnici HVO su se predali dok su bili u Osnovnoj školi. Da je svjedok Glišić bio pripadnik HVO potvrđuje i svjedok optužbe Zdravko Križanac, koji je u inkriminisano vrijeme bio pripadnik Prve bojne. Pored toga, činjenicu da je oštećeni Glišić bio pripadnik HVO u inkriminisano vrijeme potvrđuje i svjedok optužbe Josip Kalajica, koji je u u to vrijeme, prema vlastitom iskazu, bio na funkciji pomoćnika načelnika za logistiku Prve bojne, a koji je naveo da je oštećeni Mario Glišić bio pripadnik Druge bojne, ali da je njegova kuća bila u sastavu Prve bojne.

34. Iz iskaza svjedoka Ivica Keškića slijedi da je u toku ratnog perioda bio raspoređen u Prvoj bojnoj, pri sastavu HVO-a. Prvi neposredni zapovjednik mu je bio Jurgen Schmidt, a kad je on otišao bio je Niko Džaja. Prva bojna je imala sjedište kod Osnovne škole „Vojin Paleksić“. Sukobi su prestali u trenutku, kad je zapovjednik Niko Džaja otišao na pregovore sa Senadom Dautovićem, te je Džaja, koliko zna, dogovorio da se ranjeni pripadnici HVO-a prebace s Crvenim krstom, kao i da se prema zatočenicima postupa po Ženevskoj konvenciji. Predaja je bila pripadnicima ARBiH, kom prilikom su im oduzeli svo oružje, te su bili prisutni i pripadnici drugih jedinica ARBiH: Šejtani, Zeleni zmajevi. Svjedok Dragan Kasalo, kao pripadnik Prve bojne u inkriminisano vrijeme, takođe potvrđuje da je oštećeni Keškić bio pripadnik Prve bojne, u sastavu HVO.

35. Vezano za svjedoke Ivana Kapetanovića i A, Apelaciono vijeće je utvrdilo da su isti dobrovoljno uzeli oružje i učestvovali u ratnim dejstvima. Tako svjedok Ivan Kapetanović navodi da je po otpočinjanju sukoba iz kuće otišao u zgradu „Špedicije“, koja je bila nasuprot sjedišta Prve bojne, te da su prilikom izlaska iz zgrade „Špedicije“ zaustavljeni od strane pripadnika ARBiH da se predaju, da je prilikom predaje nosio donji dio maskirnih hlača, da je iz straha za goli život uzeo oružje kada je započeo oružani sukob, te da se nije smatrao dobrovoljcem, iako je to kasnije postao po izlasku iz Bugojna. Međutim, Apelaciono vijeće nalazi da je oštećeni Ivan Kapetanović bio pripadnik Domobranske postrojbe, a što proizilazi iz materijalnog dokaza odbrane **0-1**²⁶, dopisa Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, u kome je za lice Ivana Kapetanovića u matičnom kartonu naznačeno u rubrici „Služba tokom rata“ da je od 18.07.1993.-30.06.1994. godine bio u sastavu 6221/1-B, a od 01.10.1993.-30.06.1995. godine u sastavu 1790. Dakle, oštećeni Ivan Kapetanović je suprotno svojim navodima zaista bio pripadnik oružanih snaga u inkriminisanom periodu.

²⁵ Vidjeti para 22.-26. ove presude.

²⁶ **0-1**- Dopis Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, broj 05-41-996/10, od dana 30.03.2010. godine

36. Pored toga, zaštićeni svjedok A navodi da je bio dobrovoljac, misli da je to bila neka Domobranska postrojba, od koje su se branile njihove kuće, nije bila neka postrojba gdje je bio primljen, jer je bio maloljetan. Nije dužio ni pušku, nego je samo imao posuđenu maskirnu uniformu od oca i brata koji su bili u vojsci. Priključio se Domobranskoj postrojbi 1993. godine. Nadalje, po otpočinjanju sukoba je navedeni svjedok bio kod susjeda Ivana Kapetanovića, te su se kasnije povukli prema Osnovnoj školi „Vojin Paleksić“, gdje je uzeo pušku zbog straha, jer su neki civili odbacivali oružje i mogao je birati koje će oružje uzeti. Kad im je Niko Džaja po povratku s pregovora rekao da moraju svi predati oružje, oštećeni A je bacio pušku koju je prethodno uzeo na nekoj livadi. Prilikom odvajanja civila od vojnika, sam je prešao među vojnike, te misli da je to bilo instinktivno. Iako svjedok A u svom iskazu prvobitno navodi da mu niko nije bio zapovjednik, Apelaciono vijeće je utvrdilo suprotno. Naime, tokom unakrsnog ispitivanja²⁷, sam svjedok je izjavio da je u vrijeme oružanog sukoba toj postrojbi zapovjednik bio Niko Džaja, a koji je bio zapovjednik Prve bojne, na osnovu čega se može zaključiti da je svjedok A u inkriminano vrijeme bio pripadnik dobrovoljačke jedinice koja je ulazila u sastav oružane snage jedne strane u sukobu (HVO). Takođe, ovaj zaključak Vijeća je dodatno potkrijepljen i dokazom **O-1**²⁸:

37. U odnosu na oštećenog Vlatka Kapetanovića, koji je preminuo²⁹, te stoga nije mogao biti saslušan, Apelaciono vijeće nalazi da je isti u inkriminano vrijeme uživao status ratnog zarobljenika, budući da je prema iskazima svjedoka Ante i Ivana Kapetanovića, Ivica Keškića, Dragana Kasala, Josipa Kalajice imenovani bio pripadnik Prve bojne u sastavu HVO. Pored toga, oštećeni Marko Krajinović, koji je obuhvaćen tačkom 3. druge izmijenjene optužnice je takođe preminuo³⁰, zbog čega nije mogao biti saslušan pred ovim sudom, te u tom smislu Apelaciono vijeće nalazi da iz iskaza svjedoka Josipa Kalajice slijedi da je oštećeni Krajinović bio pripadnik Prve bojne.

38. Takođe, vezano za oštećenog Željka Miloša, obuhvaćenog tačkom 3. druge izmijenjene optužnice, Apelaciono vijeće je utvrdilo da je imenovani, u skladu sa vlastitim iskazom, bio u vojnoj policiji HVO-a, da mu je zapovjednik bio Stipica Zelić, te da je sjedište vojne policije bilo u hotelu „Kalin“. Po pozivu za predaju pripadnika HVO putem megafona, zapovjednik Zelić je otišao na pregovore, a nakon kojih su se predali, prema kazivanju svjedoka, vojnoj policiji ARBiH. Svojestvo oštećenog Željka Miloša kao vojnog policajca HVO-a je potvrđeno i svjedočenjem svjedoka optužbe Josipa Kalajice.

39. Da se navedena predaja pripadnika HVO odigrala kako to opisuju svjedoci optužbe, saglasno potvrđuje i svjedok odbrane Suvad Delić, čija je porodična kuća u inkriminano vrijeme bila u blizini Prve bojne, a koji opisuje da su pripadnici HVO, 5-6 dana po otpočinjanju oružanog sukoba, megafonom pozivani na predaju, te da se Niko Džaja, nakon što je postavio bijeli čaršaf u znak predaje, te nakon izvršenog dogovora za predaju, vratio pripadnicima svojih jedinica.

40. Dakle, iz navedenih iskaza svedoka-oštećenih proizilazi da su isti bili pripadnici HVO, odnosno dobrovoljačkih jedinica koje su ulazile u sastav HVO (svjedoci Ivan Kapetanović i

²⁷ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 04.03.2010. godine. Branilac: Da li je bio Vaš zapovjednik, Niko Džaja? Svjedok: U vrijeme sukoba, da. (str. 11)

²⁸ **O-1**- Dopis Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, broj 05-41-996/10, od dana 30.03.2010. godine

²⁹ Što potvrđuje materijalni dokaz **T-60**- Izvod iz matične knjige za umrlog Kapetanović Vlatka, 26.07.1993. godine, original.

³⁰ Što potvrđuje materijalni dokaz **T-8** -Izvod iz matične knjige umrlih na ime Krajinović Marko, izdat dana 14.04.2010. godine u Bugojnu

zaštićeni svjedok „A“), odnosno da su uzeli učešća u ratnim dejstvima i po dogovorenoj predaji HVO pripadnicima ARBiH, predali oružje.

41. Također, materijalni dokazi potkrijepljuju zaključak da su oštećena lica bili pripadnici HVO-a koji su uzeli učešća u oružanom sukobu, te naknadno predali oružje. Naime, iz materijalnog dokaza T-32³¹ slijedi da je oštećeni Ivan Kapetanović, kao vojnik I bojne na ovom spisku označen pod rednim brojem 20., Ivica Keškić pod rednim brojem 22. kao zapovjednik satnije I bojne, Marko Krajinović pod rednim brojem 28. kao vojnik I bojne, Mario Glišić pod rednim brojem 128., te kao vojnik I bojne i svjedok A.³²

42. Nadalje, iz materijalnog dokaza T-28³³ slijedi da je oštećeni Željko Miloš označen pod rednim brojem 11. kao pripadnik krim. službe. Pored toga, iz materijalnog dokaza T-26³⁴ proizilazi da su u istoj naznačeni oštećeni kao pripadnici Prve bojne, i to: pod rednim brojem 5. Ivan Keškić, pod rednim brojem 9. oštećeni Mario Glišić, pod rednim brojem 10. oštećeni Vlatko Kapetanović, pod rednim brojem 28. oštećeni Marko Krajinović, pod rednim brojem 42. oštećeni Ivan Kapetanović.

43. Da se u konkretnom slučaju nije radilo o civilima, odnosno da su zarobljeni upravo pripadnici HVO proizilazi i uvidom u materijalni dokaz T22³⁵, u kojem su poimenično navedeni zarobljeni civili, a što ukazuje da se evidencija o zarobljenim pripadnicima HVO vodila odvojeno od evidencije zarobljenih civila hrvatske nacionalnosti.

44. Stoga, Apelaciono vijeće nalazi dokazanim da su lica navedena u izreci ove presude bili pripadnici HVO, odnosno da su bili ratni zarobljenici.

B. TAČKA 1. IZREKE PRESUDE:

1. Da su u periodu od 23.07.1993. godine pa do 26.07.1993. godine u naselju Donjići u Bugojnu u garaži privatne kuće držani zarobljeni pripadnici HVO-a

45. Prije svega, ovo Vijeće nalazi dokazanim da su u periodu od 23.07.1993. godine pa do 26.07.1993. godine, u garaži privatne kuće u naselju Donjići u Bugojnu držani zarobljeni pripadnici HVO.

46. Iz iskaza svjedoka Ivana Kapetanovića-proizilazi da su pripadnici HVO prilikom predaje bili odvedeni do garaže u naselju Donjići, gdje su po njegovom mišljenju bili dvije noći i dva dana, nisu mogli izlaziti, a ispred same garaže su bili naoružani pripadnici vojske i vojne policije. Ove činjenice saglasno potvrđuje i svjedok Glišić, koji dodaje da su s njim

³¹ Pregled svih zarobljenih pripadnika HVO, postrojbi Bugojno, sačinila ga je komanda 307. motorizovane brigade ARBiH, Organ bezbjednosti, broj: 307-13-825/93 od 06.09.1993. godine

³² Napomena: radi zaštite identiteta zaštićenog svjedoka A, Apelaciono vijeće ne navodi redni broj pod kojim je isti označen.

³³ Pregled zarobljenih vojnih policajaca, sačinjen od strane 307. motorizovane brigade ARBiH, Opštinski štab Bugojno, MUP Bugojno, broj: 307-13-484/93 od 01.08.1993. godine

³⁴ Pregled zarobljenih bojovnika Prve bojne, sastavljen od strane Komande 307. motorizovane brigade ARBiH, Opštinski štab Bugojno, MUP Bugojno, broj: 307-13-186/93 od 01.08.1993. godine

³⁵ Pregled zarobljenih civila, sačinjen od strane Komande 307. motorizovane brigade ARBiH, Opštinski štab Bugojno, MUP Bugojno, broj: 307-13-491/13 od 1.08.1993. godine

zatočeni u garaži u Donjićima bili (između ostalog): Ivan Keškić, Vlatko i Ivan Kapetanović. Iskaz svjedoka Ivica Keškić je takođe saglasan sa iskazima navedenih svjedoka u pogledu činjenice da su po predaji pripadnici HVO-a prebačeni u garažu u Donjiće gdje su (između ostalog) bili njegov rođak Keškić, Kasalo, Kapetanović, te ih je pred garažom čuvala brigadna policija. Pored toga, činjenicu da su zarobljeni pripadnici HVO u Bugojnu bili zatočeni u garaži privatne kuće u naselju Donjići u Bugojnu saglasno potvrđuju i svjedoci optužbe, i to: Dragan i Milenko Kasalo, Ivica Đikić, Stipica Đapić, Maro Franjić, zaštićeni svjedok A, Anto Kapetanović, Josip Kalajica, Zdravko Križanac, kao i svjedoci odbrane: Hajrudin Čolak, Mersad Merdžanić, Suvad Delić i Ferid Čolić. Dodatno, ovu činjenicu nije osporavao ni sam optuženi, a koji je naveo da je po dogovorenoj predaji pripadnika HVO-a pripadnicima ARBiH, po naredbi otišao do škole „Vojin Paleksić“, da je tu vidio 2 formirane kolone ljudi, sastavljene od vojske s jedne strane i civila s druge strane, te da je Hadžić Ahmed, koji je bio na početku kolone, pokazao rukom na garažu u naselju Donjići u Bugojnu.

47. Svi svjedoci optužbe saglasno potvrđuju da nisu mogli izlaziti iz garaže, gdje su ih čuvali naoružani vojnici ARBiH i pripadnici vojne policije ARBiH.

48. Da bi utvrdilo da li je boravak zarobljenih pripadnika HVO u garaži privatne kuće u naselju Donjići u Bugojnu bio u vremenskom periodu naznačenom optužnicom (23.07.1993.-26.07.1993. godine), ovo Vijeće je analiziralo iskaze svjedoka optužbe i odbrane u relevantnim dijelovima. U ovom pogledu iskazi svjedoka su različiti, a što prema ocjeni ovog Vijeća ne umanjuje njihovu pouzdanost, obzirom da se radi o činjenicama koje su se dogodile puno godina prije davanja iskaza, da je prisutna nesigurnost usljed nestalnosti ljudske percepcije u odnosu na traumatične događaje i sjećanja. Osim toga, Vijeće je takođe imalo u vidu i protek vremena od kada su se kritični događaji desili, te u skladu sa tim da je i sjećanje svjedoka zasigurno pretrpjelo određene promjene, odnosno da postoji nemogućnost pamćenja svih detalja i okolnosti koje su postojale u vrijeme kada su krivično-pravne radnje izvršene.

49. Tako, dok je iz iskaza svjedoka optužbe u ovom predmetu, a koji su bili zatočeni u garaži u Donjićima (Ivan Kapetanović, Ivica Keškić, Dragan Kasalo, Mario Frajić, Josip Kalajica, Zdravko Križanac) nesumnjivo da su u navedenu garažu dovedeni po predaji pripadnika HVO pripadnicima ARBiH 23.07.1993. godine, sporno je koliki su vremenski period proveli zatočeni u toj garaži. U tom smislu, svjedoci govore da se radi o periodu od 2 dana³⁶, ili 2-3 dana³⁷, drugi svjedoci preciziraju da se radi o vremenskom periodu od 3-4³⁸ dana ili do 5 dana³⁹. Stoga, odlučujući za odluku ovog Vijeća u tom segmentu je bio iskaz svjedoka Ante Kapetanovića, oca pokojnog Vlatka Kapetanovića i tada mladb. Ivana Kapetanovića, koji je naveo da je nakon što je došlo do premještanja zarobljenih pripadnika HVO iz garaže u Donjićima u Marksistički centar, otišao do prostorija Marksističkog centra, gdje je saznao da je njegov sin Vlatko odveden prije 7 dana. Odmjerivši te dane, svjedok Ante Kapetanović je došao do zaključka da je to bilo 26.07.1993. godine. Apelaciono vijeće je iskazu ovog svjedoka poklonilo vjeru, obzirom da je imenovani itekako bio zainteresiran za tačno utvrđivanje datuma kada je njegov sin odveden iz Marksističkog centra. Pri odlučivanju, ovo Vijeće je imalo u vidu da je i ovaj vremenski periodu u okviru onog kojeg su se mogli prisjetiti svjedoci optužbe.

³⁶ Odnosi se na svjedoka Ivana Kapetanovića

³⁷ Odnosi se na svjedoka Maria Franjića

³⁸ Odnosi se na svjedoka Ivicu Keškića

³⁹ Odnosi se na svjedoka Dragana Kasala

50. Stoga, imajući u vidu navedeno, proizilazi da su pripadnici HVO bili zarobljeni u garaži privatne kuće u naselju Donjići u Bugojnu u vremenskom periodu od 23.07.-26.07.1993. godine, tj. ukupno 3 (tri) dana.

2. Prisustvo optuženog Osmića u garaži u Donjićima u inkriminisano vrijeme

51. Pitanje kojem je Apelaciono vijeće posvetilo dužnu pažnju jeste utvrđivanje činjenica u pogledu prisustva optuženog Osmića u inkriminisano vrijeme (23.07.-26.07.1993. godine) u garaži privatne kuće u naselju Donjići. U odnosu na ovu činjenicu, iako su skoro svi svjedoci saglasni da su vidjeli optuženog Osmića u garaži u Donjićima, iskazi svjedoka se djelimično razlikuju u pogledu vremenskog perioda koji je optuženi Osmić u navedenom svojstvu vršio obezbjeđivanje garaže, međutim cijeneći sve dokaze pojedinačno i u međusobnoj povezanosti, Apelaciono vijeće je došlo do zaključka da je optuženi Osmić bio prisutan u garaži u Donjićima u inkriminisano vrijeme.

52. Prije svega, odlučujuće za ocjenu iskaza svjedoka koji su tvrdili da je optuženi Osmić bio prisutan pri obezbjeđivanju ove garaže je bilo da su skoro svi svjedoci naveli da optuženog Osmića znaju otprije, da su mu komšije, da znaju članove njegove porodice, a iz čega proizilazi da im je bio poznat lik, kao i ime optuženog, te da su ga mogli prepoznati, odnosno da ga nisu zamijenili sa nekim drugim licem.

53. U tom pogledu, svjedok Ivan Kapetanović ističe da je Osmića vidio oba dana u garaži, čemu je ovo Vijeće poklonilo vjeru, obzirom da je ovaj svjedok objasnio da su prije sukoba optuženi i on bili susjedi, kao i da je znao mlađeg brata optuženog. Svjedok Mario Glišić saglasno izjavljuje da je od poznatih lica tu u svojstvu vojnog brigadnog policajca bio i optuženi Osmić. I svjedok Glišić je od ranije poznao optuženog Osmića, jer je prolazio često pored njegove kuće. Nadalje, svjedok Ivica Keškić ističe da poznaje optuženog Osmića, te da je u inkriminisano vrijeme optuženi Osmić bio pripadnik brigadne policije, koja je čuvala zatvorenike u garaži, kao i da zna optuženog Osmića odranije, jer su išli u istu školu. U pogledu vremenske odrednice prisustva optuženog na obezbjeđivanju garaže sa zatočenim pripadnicima HVO, svjedok Keškić navodi da ne zna koliko je Osmić bio vremena u garažama, ali misli da je bio više dana. S tim u vezi, svjedok Dragan Kasalo je izjavio da je od stražara poznao optuženog, da je optuženi većinom bio tu za ta 3-4 dana, ne zna je li cijelo vrijeme, ali da je preko dana optuženi Osmić bio prisutan, te da je vidio da dolaze i drugi policajci, što je tumačio kao smjene. Takođe, svjedok Mario Franjić je istakao da je vidio optuženog Osmića u krugu porodične kuće, da je otprije znao optuženog iz viđenja, da ga nije možda zapazio u prvi tren, ali da ga je vidio poslije dan-dva. Ovo je moguće objasniti i time da je svjedok Franjić, po vlastitom iskazu, dan-dva-tri po predaji bio smješten u garaži privatne kuće u naselju Donjići u Bugojnu, da bi kasnije bio premješten u garažu u kojoj su se dešavali inkriminisani događaji. Pritom i zaštićeni svjedok A ističe da je vidio optuženog Osmića, da ga se sjeća, jer mu je bio susjed, te da je optuženi imao maskirni prsluk i vojnički crne hlače. I svjedok Kalajica je prepoznao optuženog Osmića, koga je takođe znao iz viđenja, te naglašava da ga se sjeća i obzirom da je optuženi Osmić najbrutalniji čovjek kojeg je vidio u životu naspram zarobljenika. Prisustvo optuženog Osmića potvrđuje i svjedok optužbe Zdravko Križanac.

54. Na ovu okolnost su svjedočili i svjedoci odbrane Mirsad Merdžanić, i Ferid Čolić, međutim ovi svjedoci imaju nepotpuna saznanja o dešavanjima, kao i o kretanju optuženog, te njihovi iskazi nisu doveli u sumnju tačnost i vjerodostojnost iskaza

oštećenih.⁴⁰

55. Cijeneći iskaze svjedoka kako pojedinačno, tako i u međusobnoj povezanosti, ovo Vijeće ne može prihvatiti navode odbrane kojima se pokušavalo osporiti prisustvo optuženog u garaži u Donjićima, a imajući u vidu da se alibi optuženog Osmića kosi sa saglasnim izjavama svjedoka-oštećenih, koje Apelaciono vijeće u ovom pogledu nalazi pouzdanim, te uvjerljivim, a iste nisu dovedene u pitanje ni izjavama svjedoka odbrane. Naime, optuženi Osmić navodi da je nakon meteža koji je zavladao nakon dovođenja zarobljenih pripadnika HVO u garažu došao Enes Handžić, koji je uspio rastjerati gužvu, te je optuženom naredio da ide na obezbjeđenje neke kuće, za koju optuženi Osmić nije znao gdje se nalazi. Obzirom da je ova kuća bila zapaljena, optuženi Osmić je navodno čekao vatrogasce, u međuvremenu je sišao u podrum, gdje je voda plivala, vidio je starijeg čovjeka koji je bio mrtav, naišao je kasnije i na Čatića koji je bio zaklan. Čekali su najmanje sat i po vatrogasce, tu je izgubio pola sata-sat gledajući, pomažući im. Kada se vratio pred garažu u Donjićima oko pola tri, tri, nikog nije bilo, samo su bili pripadnici vojne policije. U međuvremenu je došla smjena, podijelili su se u dvije grupe i dogovorili da će njegova grupa doći sutra, možda oko 10.00, 11.00h. Međutim, kad je stigao drugi dan, Elvedin Šabić je bio na vratima i rekao optuženom da nije potreban. To je bilo drugi dan i nije više dolazio u garažu, jedino je došao kada je došlo do premještanja zatočenika u Marksistički centar. Ovako stanje stvari nije podržano iskazom nijednog svjedoka, te u tom smislu, iako je optuženi Osmić detaljan u objašnjavanju svog svojevrsnog alibija, Apelaciono vijeće nije istom moglo pokloniti vjeru, uzimajući u obzir sve prethodno navedene razloge.

3. Fizičko zlostavljanje zatočenih pripadnika HVO od strane optuženog Osmića

56. Apelaciono vijeće nalazi da na osnovu iskaza saslušanih svjedoka proizilazi da je optuženi Osmić na način opisan u tački 1. izreke ove presude, pripadnicima ARBiH Bugojno, SJB Bugojno, Štab odbrane Bugojno i vojne policije 307. Motorizovane brigade ARBiH Bugojno, dopuštajućima i civilima bošnjačke nacionalnosti i drugim pripadnicima ARBiH učestvovao u fizičkom i psihičkom zlostavljanju istih, kao i oštećenog Vlatka Kapetanovića, nanoseći im velike patnje i vidne ozljede po tijelu.

57. U tom smislu, Apelaciono vijeće nalazi da su iskazi svjedoka optužbe na okolnost fizičkog i psihičkog zlostavljanja za vrijeme zatočenja u garaži u Donjićima saglasni u bitnim dijelovima, te da sami svjedoci navode mnogobrojne situacije kada su oni lično ili

⁴⁰ Iz iskaza svjedoka Merdžanića, koji je 1993. godine po vlastitom iskazu bio vojni brigadni policajac, slijedi da je doveden pred garažu oko 21 sati naveče, da se ne može sjetiti da i je tada bio prisutan iko od pripadnika vojne policije, da je s njim izašao Šabić Elvedin, da su im smjene trajale po 2 sata, te da nije gledao ko će ga zamijeniti u smjeni, kao i da sa sigurnošću može potvrditi da optuženi Osmić nije bio u smjeni kad je došao. Dakle, budući da je svjedok izjavio da je samo jednom bio na obezbjeđenju garaže, ovo Vijeće nalazi da svjedok nema dovoljno saznanja o dešavanjima u Donjićima, pa ni o prisustvu optuženog. Pored toga, ni putem iskaza svjedoka odbrane Ferida Čolića, čija se kuća u inkrimisano vrijeme nalazila preko puta garaže, nije mogla drugačije biti utvrđena činjenica Osmićevog prisustva, obzirom da je ovaj svjedok naveo da je prepoznao optuženog prilikom vršenja obezbjeđenja garaže. Iako je svjedok naveo da misli da su zatočeni pripadnici HVO bili smješteni u toj garaži 2,3 dana, te da poslije nije viđao Osmića, ovakav zaključak ne može biti prihvaćen od strane ovog Vijeća, budući da je i sam svjedok istakao da nije bio prisutan tokom cijelog perioda od ta 2-3 dana, jer je išao obići svoje roditelje, a i da nije ni obraćao puno pažnje na to.

drugi zarobljeni pripadnici HVO bilo zlostavljani. Ovi iskazi nisu dovedeni u pitanje ni iskazima svjedoka odbrane (Hajrudina Čolaka i Mirsada Merdžanića), koji su kao pripadnici vojne policije 307. Motorizovane brigade ARBiH osporavali zlostavljanje u garaži u Donjićima, a što je protivrječno iskazima svjedoka optužbe kojima je ovo Vijeće poklonilo vjeru, ali je protivrječno i iskazu optuženog Osmića, koji je i sam djelimično priznao da je vršeno zlostavljanje zarobljenika, ali osporavajući svoje učešće, kao i učešće drugih stražara (pripadnika vojne policije) u predmetnim inkriminacijama, u očiglednoj namjeri da sebe, kao i njih ekskulpira od krivnje.

58. Budući da će u ovom poglavlju detaljno biti obrazložene pojedinačne inkriminacije za koje je optuženi Osmić oglašen krivim iz tačke 1. izreke presude, tako će u ovom dijelu biti obrazloženo samo generalno postojanje zlostavljanja, te dopuštanje civilima bošnjačke nacionalnosti i drugim pripadnicima ARBiH da vrše zlostavljanje.

59. U tom smislu iz iskaza svjedoka-oštećenog Ivana Kapetanovića proizilazi da bi, kada bi prozivali da se izađe iz garaže imenom i prezimenom, osobe koje su izvodili vani mučili i tukli. Uvijek je bilo više vojnika kada bi tukli zatvorenike, pa nisu mogli vidjeti ko ih sve tuče. Dosta ljudi je bilo prozivano. Saglasno iskazu ovog svjedoka, svjedok-oštećeni Mario Glišić opisuje da bi vojnici prozivali jednog iz garaže, izveli vani, pretukli, ubacili ga ponovo natrag i onda drugog prozivali, što se svakodnevno ponavljalo. Vani bi ih udarali čim stignu, rukama, nogama, palicama. Kad su se vraćali zarobljenici, moglo se vidjeti da su pretučeni, a i sami bi pričali o tome.

60. Posebno je indikativan, za zaključak ovog Vijeća u pravcu postojanja zlostavljanja, bio iskaz svjedoka-oštećenog Ivica Keškića, koji je izjavio da se premlaćivanje dešavalo i unutar garaže, kao i da je *“bilo je bitno istući ustašu, pa kako stignu”*. Pritom je zlostavljanje, prema iskazu navedenog svjedoka, trajalo sve dok ljudi ne padnu, dok se mogu držati na nogama, svakodnevno. Da hrane nije bilo u pomenutoj garaži potvrđuje i svjedok optužbe Milenko Kasalo, koji navodi da su možda hranu donijeli treći-četvrti dan po predaji. I svjedok optužbe Ivica Đikić potvrđuje vršenje zlostavljanja u garaži prema zatočenicima u kritično vrijeme, postojanje straha od premlaćivanja, što ilustrira svakodnevnom situacijom da bi se zatočnici „nabill“ u jedan čošak suprotno od vrata, jer su uniformisane osobe, koje on uglavnom ne poznaje, vrlo često dolazile i izvlačile pojedince. Nadalje, svjedok optužbe Mario Franjić, koji je kasnije došao u garažu porodične kuće u Donjićima, budući da je prije bio smješten u jednu porodičnu kuću sa civilima hrvatske nacionalnosti, je detaljno ispričao u kojem je stanju zatekao pojedine zatvorenike, a što će biti analizirano u odnosu na pojedinačne inkriminacije za koje je optužen oglašen krivim u tački 1. izreke presude.

61. Pored toga, i svjedok A, koji je i sam bio zlostavljan u garaži, opisuje situacije u kojima je on, kao i druga lica bili zlostavljani, navodi da su odmah po dolasku u garažu započela vrijeđanja, kao i udaranje, te da su ih izvodili iz garaže samo da ih tuku. Zlostavljanje se prema iskazu ovog svjedoka-oštećenog odvijalo i unutar garaže, a i psihičko zlostavljanje zatvorenika se ogledalo u tome što su u dva dana dobili jednu konzervu za jelo.

62. Postojanje zlostavljanja potvrđuje i svjedok optužbe Josip Kalajica, koji navodi da su se ispred garaže nalazili stražari, naoružani vojnici, zbog kojih nisu smjeli izlaziti, da u garaži nije mogao opružiti noge, jer nije bilo prostora. Iako ovaj svjedok navodi da lično

nije zlostavljan, potvrđuje da su drugi zatvorenici bili tučeni⁴¹, kao i da se zlostavljanje zatvorenika dešavalo i unutar i ispred garaže, ali da je „pravi lom“ bio unutra. Saglasan iskazu ovog svjedoka je i iskaz svjedoka optužbe Zdravka Križanca, koji navodi da je bilo premlaćivanja zatvorenika u i ispred garaže, da je i vidio premlaćivanja, kao i bio premlaćen, te da je izvođenje zatvorenika bilo non-stop, opisujući mnogobrojne situacije u kojima je zlostavljanje vršeno.

63. Nadalje, iz iskaza svjedoka optužbe Dragana Kasala slijedi da su zarobljenike tukli policajci iz brigadne policije, te da su vrata garaže većinom bila zatvorena, tako da nije mogao vidjeti čime tuku, ali je maltretiranje trajalo non-stop za vrijeme njihovog zatočenja u garaži u Donjićima. Niko nije pružao pomoć zarobljenicima, nisu dobivali hranu i vodu.

64. Pored toga, iz iskaza svjedoka optužbe proizilazi i postojanje zlostavljanja od strane civila bošnjačke nacionalnosti i drugih pripadnika ARBiH zatočenih pripadnika HVO za inkriminirani period zatočenja u garaži u Donjićima. Ovi iskazi su djelimično potvrđeni i iskazima svjedoka odbrane, kojima je ovo Vijeće poklonilo vjeru u tom dijelu, cijeneći da su u tom dijelu iskreni i vjerodostojni, dok god se to ne tiče njihovog učešća u predmetnim inkriminacijama.

65. Naime, svjedok Keškić navodi da je bilo i civila koji su ga maltretirali. Sam optuženi Osmić detaljnije opisuje situaciju sa civilima, navodeći da je odjedanput s prednje strane kuće došlo mnoštvo civila, vojske, neko s puškom, neko bez, ali da niko od njih nije dolazio u garažu da tuče ljude, više su verbalno zlostavljali putem upućenih psovki. U tom smislu, optuženi Osmić ističe nemogućnost odbrane stražara od tih civila, navodeći da su se stražari trudili koliko su mogli, gurali su ih od garaže, nisu im dali da idu u garažu, te da nisu mogli ništa da poduzmu. Ispred garaže su ih tukli, to je možda bilo tri, četiri čovjeka. Pritom optuženi naglašava da nije bilo nikakvog maltretiranja kad su oni preuzeli obezbjeđivanje garaže, da zapravo kaos nastaje kada dolaze pojedinci iz jedinice „Šejtani“, te da su se trudili da ih brane maksimalno, ali da su se oni samo orijentisali na Maria Glišića i Ivana Keškića. Ovo Vijeće je poklonilo vjeru dijelu iskaza optuženog u kojem navodi da je bilo maltretiranja zatvorenika od strane civila, ali ne i u dijelu gdje osporava učešće stražara u maltretiranjima, obzirom da je očigledno da bi priznavanjem te okolnosti direktno inkriminisao i samog sebe. I svjedok odbrane Hajrudin Čolak navodi situaciju da je za vrijeme zatočenja zarobljenika u garaži došao i jedan civil koji je donio bombu za uništenje tenkova, da bi istu bacio na zatočenike, ali su ga u tome spriječili, govoreći da će tako pobiti i njih. Prema iskazu ovog svjedoka, puno ljudi je bilo ogorčeno, došli su pred garažu, te su se pokušali probiti pored njih, vjerovatno se radilo o mještanima tog naselja, jer su se tu vodile borbe. Nadalje, ovaj svjedok navodi da su osim civila dolazili i pripadnici ARBiH da vide zatvorene pripadnike HVO i da eventualno iskažu bijes prema njima⁴². I svjedok odbrane Ferid Čolić, čija je kuća u inkriminisano vrijeme bila

⁴¹ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 04.02.2010. godine. Tužilac Terzić: Kažete, ovi mlađi što su ulazili, kojim povodom su ulazili ti mlađi stražari u u graražu? (str.8)

Svjedok Kalajica: Pa ta garaža je bilo, isto, isto kad ste biću figurativan, kad cigo dovede medvjeda, tako su i oni nas prikazivali, otvori vrata uđe, vidi, nekog puste, a neko nekog namalati da udari, tako.

Tužilac Terzić: Sjećate li se ko je tukao, kako je tukao, mislim šta vidite Vi u toj garaži?

Svjedok Kalajica: Pa ta je garaža je, jedna od ružnijih i tužnijih epizoda od svih tih osam mjeseci koje sam ja proveo u. Dogovor i poštivanje konvencije pod navodnicima trajalo je dok nas nisu strpali u garažu, sekund poslije toga je počeo pakao.(str.9)

⁴² Transkript broj X-KR-09/781-1 od 07.06.2010. godine. Svjedok Čolak: Ne, 50 ljudi na toj ulici. Jer, dok su čuli ljudi da se predala Prva bojna, dok su čuli ti pripadnici Armije BiH da je se predala Prva bojna, svak' je nekako radoznao dolazio da vidi, da, da nekakav svoj bijes iskali na tim...

preko puta navedene garaže u naselju Donjići navodi da se sjeća da su bili ljudi, koji su htjeli da uđu u garažu, da se plakalo, jaukalo za osvetom. Stoga, neodrživa je argumentacija svjedoka odbrane Mirsada Merdžanića da zlostavljanja nije bilo, te da ništa nije čuo, obzirom da je ovaj iskaz u direktnoj suprotnosti sa iskazima svjedoka optužbe, kao i iskazima optuženog i svjedoka odbrane Hajrudina Čolaka.

66. Pritom, da je zlostavljanje zarobljenika vršeno i od strane pripadnika drugih jedinica ARBiH, a što su im dopustili oni koji su vršili obezbjeđivanje objekta garaže, proizilazi i iz iskaza zaštićenog svjedoka optužbe A, koji navodi da su po dolasku u garažu, došli i neki civili da ih gledaju, vrijeđali su ih, te da je bilo pripadnika različitih jedinica ARBiH. Da je bilo civila bošnjačke nacionalnosti koji su vršili vrijeđanje zatvorenika HVO potvrđuje i svjedok optužbe Zdravko Križanac, koji navodi da se okupilo dosta civila, koji su psovali: „ubij Ustaše“, te opisuje da su u premlaćivanju zatvorenika, koje je uslijedilo, a koje je vršeno i nad njim, učestvovali i drugi pripadnici ARBiH⁴³.

(a) Zlostavljanje Maria Glišića

67. Apelaciono vijeće nalazi da je svjedok-oštećeni Mario Glišić bio zlostavljan na način opisan u tački 1. izreke ove presude, kao i da su mu nanesene velike patnje i vidne ozljede po tijelu.

68. U ovom pogledu, svjedok-oštećeni Ivan Kapetanović iznosi da je oštećeni Glišić bio krvav, da su mu rekli da su ga tukli željeznom felgom od auta. Samo zlostavljanje oštećenog Glišića svjedok-oštećeni nije vidio, jer je kako objašnjava, Glišić već bio pretučen dok je on došao u garažu. Iskazu svjedoka Kapetanovića na okolnost da je svjedok Glišić zaista bio zlostavljan je ovo Vijeće poklonilo vjeru, a pogotovo kad se dovede u vezu sa iskazom optuženog Osmića, koji je, iako osporavajući da je on vršio

Sudija Gluhajić: Jesu li svi ti koji su došli tu u ulici bili pripadnici Armije BiH, ili je bilo i nekih drugih koji nisu bili pripadnici Armije BiH?

Svjedok Čolak: Bili su svi pripadnici Armije Bosne i Hercegovine.

Sudija Gluhajić: Koji su tu došli je li?

Svjedok Čolak: Da.

Sudija Gluhajić: Da ih vide je li?

Svjedok Čolak: Da.

Sudija Gluhajić: I da eventualno...

Svjedok Čolak: Udare, da...

Sudija Gluhajić: Udare nekoga...

Svjedok Čolak: Iskale svoj bijes na tim ljudima koji su bili zarobljeni, ustvari koji su se predali.

⁴³ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 21.01.2010. godine. Tužilac: Ispred škole odmah, dobro. E šta se poslije dešavalo? Vi ste smješteni, je li, u garaži? Svjedok: U garaži onda je počela prozivka, bilo je puno civila od strane muslimanske nacionalnosti. Puno ih se okupilo i psovanje, „ubij Ustaše“, ovo, ono, svašta, maltretiranje. Onda sada ko je se prije zamjerao s nekim odmah je izlaženo i batinjanje bilo.

Tužilac: Gdje batinjanje? Svjedok: Ispred kuće, ispred garaže.

Tužilac: Ispred garaže. Dobro, jesi li ti to vidio? Svjedok: Vidio i bio premlaćen.

Tužilac: E sada nam recite kako ste vi izvedeni i kako ste bili premlaćeni? Svjedok: Pa mene je susjed izveo i onda je počelo batinjanje, par njih. Ja mislim da su bili pripadnici postrojbe Donji Vakuf, iz Donjeg Vakufa.

Tužilac: Dobro. Koliko ih je bilo? Svjedok: Pa dva, tri.

Tužilac: Dva, tri. Čega su oni bili pripadnici iz Donjeg Vakufa? Svjedok: Ne znam.

Tužilac: Je li to? Svjedok: Armija, Armija.

Tužilac: Armije pripadnici. Svjedok: Pripada da (str.20).

zlostavljanje prema oštećenom Glišiću, priznao da su se orijentisali s premlaćivanjem na oštećene Glišića i Keškića, da je čuo da je Glišić učestvovao u nekom silovanju, da je Glišić pretučen kad je došla vojska iz Donjeg Vakufa, odnosno izviđačko-diverzanski odred Šejtani, da su Glišić i Keškić pretučeni ispred garaže, ali da ih niko nije tukao dok je on bio na smjeni, te da je u prvih 15 minuta zatočenja civil po imenu Naser uhvatio oštećenog Glišića i počeo da ga tuče, ali da su ga stražari sklonili. I svjedok Ivica Đikić je naveo da se sjeća da je oštećeni Glišić imao povrede, jer ga i otprije dobro zna, a što je potvrdio i svjedok Stipica Đapić, prema kojem je Glišić bio jedan od onih zatočenika koji su najgore prošli u tom smislu. Pored toga, svjedok Mario Franjić se prisjetio da je oštećenom Glišiću glava bila zamotana zavojima i da je bio natečen, te da je, budući da nije bio prisutan prvih dana zatočenja u garaži, čuo od Ivana Kapetanovića da je optuženi to najviše radio, ali da nije bio prisutan kad se to desilo.

69. S tim u vezi, posebno značajan za odluku ovog Vijeća u pogledu zlostavljanja nad oštećenim Glišićem u garaži i ispred garaže je bio iskaz zaštićenog svjedoka A, koji je vidio prvo optuženog Osmića kako ulazi u garažu, navodeći da mu nikad neće zaboraviti oči, koje su prema svjedoku bile pune mržnje. Ovaj svjedok precizira⁴⁴ način zlostavljanja oštećenog Glišića, govoreći da se isto dešavalo i van garaže i u garaži, da su prilikom ubacivanja u garažu bacali felgu na oštećenog Glišića, te da su se stalno mijenjali. Iako je branilac optuženog pokušao osporiti kredibilitet ovog svjedoka putem pitanja zašto ranije nije spominjao učešće optuženog u ovim događajima, svjedok A, je po ocjeni ovog Vijeća dao uvjerljivo objašnjenje, navodeći da je tada bila riječ o suđenju u predmetu Gasal, te da ga tada nije bilo ni pitano za učešće optuženog Osmića, kao i da bi mu trebalo mjesec dana da sad počne pričati sve detalje. Također, svjedok je objasnio kako je vidio sve ove događaje, obrazlažući da su vrata garaže bila iz 2 dijela, od kojih je jedan bio nekad otvoren, a drugi skroz zatvoren, odnosno da kad se gleda iz garaže desni dio se otvarao, a lijevi nije. Nadalje, svjedok A je kao izvršioca zlostavljanja prema oštećenom Glišiću prepoznao upravo optuženog Osmića⁴⁵, detaljno objašnjavajući način zlostavljanja, te izvršene povrede, a čemu je ovo Vijeće u potpunosti poklonilo vjeru, imajući u vidu da je isti prema ocjeni ovog Vijeća uvjerljiv i detaljan, a posebno kad se dovede u vezu sa iskazima drugih svjedoka. Da je optuženi Osmić zaista ulazio u garažu proizilazi i iz iskaza svjedoka optužbe Kalajice, koji navodi da se radi o najbrutalnijem čovjeku spram zarobljenika, koji upada kao tajfun u garažu i samo udara. Pritom se svjedok Kalajica sjetio

⁴⁴ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 04.03.2010. godine. Tužilac: *Gaje se to dešava, svjedok „A“?*

Svjedok: *Znači to se dešava u garaži. I Marija Glišića su, znači kad su njega, prvo su ga van izveli pa su ga tukli, pa su ga ubacili u garažu i i bio je neki znači kanal za ova, kako se kaže, auta i onda su ga uvalili onaj, ubacili su ga u kanal i na njega su bacali felgu od auta, toga se sjećam“ (str. 7)*

⁴⁵ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 04.03.2010. godine. Sudija: Dobro, rekli ste da ste vidjeli da je pretučen Mario Glišić, jel? Svjedok: Da.

Sudija: Je li on pretučen, jeste vidjeli da je pretučen u garaži ili ispred garaže? Svjedok: **Znači prvo su ga onaj vodili su ga van, izvan garaže, i kako su ga tukli, tako su ga uvlačili, znači unutra, u garažu i vukli ga po podu i šta ja znam, i onda su ga ubacili u ovu, uu kanal.**

Sudija: Dobro, to ste već ispričali, dobro, jeste vidili povrede na njemu? Svjedok: Vidio sam.

Sudija: Jel možete opisati ukratko? Svjedok: **Znači povrede glave, kasnije su mu zamotali, uu, zamotali smo mu, neko je zavoj imao pa mu je zamoto glavu i znači bila je neka šala mislim, sve je bilo crno i onaj naopako, kako mi kažemo, ali smo u šali rekli da onaj, da je izgledo kao hodža, jer je znači imo, da. (**

Sudija: Dobro, jel se sjećate, jel to bilo prvog ili drugog dana? Svjedok: Prvog dana bilo da.

Sudija: Dobro, jel znate ko ga je tukao? Svjedok: **Tukao ga je, ovaj Alija, znači i i njih još jedno dvojica trojica jel stvarno u tom trenutku o, kad su i upali i kad su ga i unutra počeli, mi smo spuštali glave dole, jer je to panika bila. (str. 18/19)**

i jedne osobite situacije⁴⁶ sa oštećenim Markom Krajnovićem, koji je ovom Vijeću samo ukazao da iskazu ovog svjedoka valja pokloniti vjeru u potpunosti. Pored toga svjedok Kalajica se prisjeća da Glišića tuku felgom od auta, felgom u glavu i bacaju ga u kanal, da Glišić nije bio ni živ, ni mrtav, te da nije mogao vidjeti ko je to uradio, obzirom da se svako pokušavao skloniti, ali i da je oštećeni Glišić premlaćivan više puta od različitih osoba. Prema ocjeni ovog Vijeća, radi se o pouzdanom iskazu svjedoka, obzirom da je vidljivo da isti nema namjeru da neosnovano tereti optuženog Osmića, jer je i sam rekao da ne zna da li je Glišića udario optuženi Osmić felgom, ali istovremeno ta okolnost ne može biti isključena, obzirom da je objasnio da se sklonio da on ne bi bio zlostavljan. Pored ovih svjedoka, i svjedok Zdravko Križanac je potvrdio da je oštećeni Glišić bio prozvan, izmrcvaren, na kraju ubačen u kanal, te da je gađan s daskama što pokrivaju kanal, felgama, svačim. Pritom je sam svjedok istakao da je optuženi Osmić prednjačio u tučenju, kao i da je siguran da se radilo o optuženom Osmiću, jer je živio relativno blizu njega, a s njegovom sestrom je išao u osnovnu školu. Ovaj svjedok je dao i objašnjenje kako je vidio ove događaje, ističući da su zatočenici bili nagurani oko kanala, te da su vrata bila otvorena⁴⁷

70. I sam svjedok-oštećeni detaljno opisuje zlostavljanje izvršeno prema njemu lično, navodeći da je pretučen sat vremena nakon dovođenja u garažu u Donjiće, ali ne samo on, nego i između ostalih Ivan Keškić i Vlatko Kapetanović. Sam svjedok navodi da oni koji su vršili zlostavljanje (identifikuje vojnu policiju kao izvršioce) nikad nisu bili sami, već da ih je uvijek bilo više. Nadalje, svjedok imenuje optuženog Osmića, kao jedno od lica koja su ga zlostavljala, ističući da je zlostavljan pet, šest puta, te da ga je optuženi Osmić tukao jednom u garaži. U pogledu načina zlostavljanja, svjedok-oštećeni Glišić navodi da su ga udarali felgom po glavi, da je noževima rezan u garaži, ali da zlostavljanje u tim prilikama nad njim nije vršio optuženi Osmić, te napominje da je prvo mislio da ga je optuženi Osmić udario felgom po glavi, ali da je kasnije saznao da je to uradio Amer Karagić. Prema ocjeni ovog Vijeća, uvjerljiv je i pouzdan iskaz samog oštećenog, iz kojeg je vidljivo da isti optuženog Osmića tereti samo za ona zlostavljanja kojih se sam sjeća, a ne više, a posebno imajući u vidu kako svjedok naglašava ko ga je zapravo udario felgom u glavu. Ovaj iskaz, kad se dovede u vezu sa iskazom oštećenog A, još više dobiva na svojoj pouzdanosti, obzirom da su isti saglasni u bitnim dijelovima, pritom imajući u vidu da se oštećeni Glišić razumljivo ne može sjetiti svih detalja vezanih za fizičko zlostavljanje prema njemu, obzirom da je usljed istog pretrpio vidne povrede i bol u tim trenucima.

⁴⁶ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 04.02.2010. godine Tužilac Terzić: Gospodine Kalajica gdje je upada, kažete najbrutalniji, gdje upada? Svjedok Kalajica: U garažu, on upada sa, ja znam još jednog Arifa Ivkovića, njih se dvojice sjećam, kao pripadnici vojne policije. Premlaćivanje, Glišića, Marija Glišića, Marka Kapetanovića, Ivica Lozančića, Fabulića, a od svega mi je ostalo najkarakterističnije, ovako jedan detalj kojeg ću se sjetiti optuženi. Ja sjedim u vratima zajedno sa Markom Krajnovićem, Osmić hoda i spazi ga, prilazi mu govoreći „A vidi bacačlike“ uhvati ga za glavu i udara ga par puta pendrekom, ja se izmakinjem da i mene, a to je jedan ovako detalj koji Osmić zna zbog čega je to rekao Marku Krajnoviću, jer je Marko Krajnović prije prije toga su ukrali bacač 120-ku, to je bilo dobro nategnuto, zategnuto stanje, to oružje je vraćeno, on ga je prepoznao, vjerovatno ga je on, to je ovako detalj koji, koji je, koji je ostao. (str.10)

⁴⁷ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 21.01.2010. godine. Svjedok Križanac: *Bili smo natiskani sa strana oko toga kanala i kako koga prozovu, nekada čovjek baci pogled, jednostavno vidiš kako ga mrcvare tamo i čuješ galamu, udaranje, vrisku, pogledaš...*

Predsjednik vjeća-sudija: Jesu li bila otvorena vrata ili zatvorena? Svjedok: Bio je otvorena vrata.

Predsjednik vjeća-sudija: Molim. Svjedok: Bila su i otvorena vrata.

Predsjednik vjeća-sudija: Dobro, pa je li tada kada su otvorena vrata mogli ste vidjeti, je li? Svjedok: Da.

Predsjednik vjeća-sudija: A jeste li vidjeli ova lica poslije, jesu li imali neke povrede po sebi, ta lica koja su pretečena? Svjedok: Mario je bio sav krvav. (str. 30).

71. Stoga, neodrživi su navodi iz iskaza svjedoka odbrane Hajrudina Čolaka koji ističe da niko nije zlostavljao zatočene pripadnika HVO dok su boravili u garaži, da niko iz ARBiH nije ulazio u garažu, obzirom da su očigledno usmjereni na ekskulpiranje optuženog, kao i svjedoka odbrane Merdžanića, prema kome se niko od zatočenika nije čuo da jauče, niti da treba pomoć, a obzirom da je i sam optuženi Osmić priznao da je vršeno zlostavljanje nad zatočenicima na naprijed navedeni način.

(b) Zlostavljanje Vlatka Kapetanovića

72. Apelaciono vijeće nalazi da je oštećeni Vlatko Kapetanović bio zlostavljan na način opisan u tački 1. izreke ove presude, kao i da su mu nanesene velike patnje i vidne ozljede po tijelu. U tom pogledu, obzirom da je oštećeni Vlatko Kapetanović preminuo, za ovo Vijeće su bili relevantni posredni iskazi o njegovom zlostavljanju.

73. Tako njegov brat, svjedok Ivan Kapetanović navodi da se sjeća da su Vlatka polijevali hladnom vodom, da mu brat nije bio za prepoznati, da je bio vezan liscama, te da je ležao na betonu dok su ga polijevali vodom. Dodatno, svjedok Glišić daje i "objašnjenje" za zlostavljanje preminulog Vlatka Kapetanovića, navodeći da su Vlatka optuživali za silovanje supruge nekog Čatića, a koji je poginuo prilikom napada Prve bojne, te da su (između ostalog⁴⁸) i pokojnog Kapetanovića izvodili iz garaže, pretukli i onda ponovo ubacivali u garažu, te drugog prozivali, što je bila uobičajena procedura zlostavljanja. Prilikom povratka u garažu, moglo se vidjeti da su zatočenici pretučeni, a onaj ko bi ih izveo vani bi ih pretukao rukama, nogama, palicama. Svjedok optužbe Dragan Kasalo navodi da je pokojni Kapetanović bio pretučen prvi ili drugi dan po dolasku u garažu, a što je bilo neposredno nakon situacije kad je jedna ženska osoba muslimanske nacionalnosti ušla i pokazala prstom na njega, te da ne zna o čemu se radi. Dovedeno u vezu sa iskazom svjedoka Glišića, iskaz svjedoka Kasala dodatno dobiva na svojoj pouzdanosti, a imajući u vidu da je i sam optuženi opisao da mu je po drugom danu dolaska u garažu Elvedin Šabić ispričao predmetni događaj sa djevojkom, te objasnio da se sumnjalo da je Vlatko Kapetanović učestvovao u ubistvu njenog oca Haračića. Dodatno i svjedok optužbe Milenko Kasalo opisuje da je Vlatko jednom izvođen, te da ne zna ko ga je izvodio, ali je po povratku Vlatka čuo da se ovaj jada da ga boli ovo, ono, ali to svjedok nije gledao. Pored toga, i svjedok Mario Franjić opisuje da je oštećeni Vlatko Kapetanović bio zlostavljan, navodeći da je po dolasku (a koji dolazak je bio drugi ili treći dan od predaje) u garažu odmah primijetio Vlatka, koji je bio svezanih ruku u poluležećem položaju, glava mu se naslanjala na zid, odmah je vidio da je pretučen, da ima plavetnila po licu, da su oči natekle, bio je polunag, imao je možda samo hlače dole, gornji dio je bio skinut, izgledao je vrlo jadno. Takođe, svjedok dodaje da su kasnije ulazili u garažu, malim svjetiljkama osvijetlili Vlatkovu poziciju u garaži, a onda je čuo tučnjavu, udaranje, kundacima, šipkama po Vlatku, samo je čuo, a nije vidio ko je to radio od svjetiljke. Pritom svjedok naglašava da je Vlatko cijelo vrijeme u garaži bio na poziciji u kojoj ga je ovaj zatekao, te da su ga koliko se sjeća posipali vodom da dođe sebi. Iako je svjedok naveo da je čuo od Ivana Kapetanovića da je navodno Osmić najviše zlostavljao, između ostalih i Vlatka, svjedok napominje da nije bio prisutan kad se to desilo.

⁴⁸ U tom smisu svjedok Glišić navodi da su iz garaže izvodili i Ivana Keškića.

74. Stoga, za ovo Vijeće nije sporno da je pokojni Vlatko Kapetanović zlostavljan, samo je ostalo sporno da li je optuženi Osmić uzeo učešće u zlostavljanju imenovanog. U tom smislu, za ovo Vijeće su bili odlučujući iskazi svjedoka A, Josipa Kalajice i Zdravka Križanac.

75. Svjedok A je objasnio da se optuženi Osmić po ulasku u garažu izivljavao na pokojnom Vlatku Kapetanoviću, udaranjem rukama, šakama, nogama, što mu se duboko usjeklo u pamćenje. Pored toga, i svjedok A navodi situaciju s liscama, koju je opisao i svjedok Franjić, navodeći da je Vlatko vezan liscama, sjedio na betonu odvojen od svih naprijed i imao povrede po licu i po tijelu. Dodatno, pored optuženog Osmića pokojnog Vlatka je tukao još jedan Kajka, akcentirajući da je u biti „većina ljudi kcja je tu bila, znači su rjega tukli prvo...⁴⁹“.

76. Nadalje, i svjedok Kalajica ističe da je pokojni Kapetanović izuzetno brutalno pretučen, te tvrdi da se premlaćivanje desilo u garaži, kao i da je tom prilikom Vlatko natjeran da skine cipele, da se skine do pasa go, donijeli su kantu vode, stavio je noge u kantu, a šoljom je polijevan po glavi. S tim u vezi, svjedok Kalajica navodi da misli da je optuženi Osmić Vlatka prvo natukao, a da je onda poslije došao taj Arif Ivković, te dovršio. U tom smislu imenovani svjedok naglašava da je vidio da je optuženi udarao Vlatka dok je bio u garaži, odjedanput uletio, počeo i zaredao. Iako je ovaj svjedok bio nesiguran u pogledu imenovanja drugih lica koje je optuženi zlostavljao, ipak je prepoznao optuženog Osmića kao osobu koja je zlostavljala pokojnog Vlatka, a koje svjedočenje itekako ima svoju pouzdanost, obzirom da svjedok Kalajica nije htio imenovati druge zlostavljane osobe za koje nije bio siguran⁵⁰. U uvjerljivost svjedočenja, te opravdanost poklanjanja vjere iskazu ovog svjedoka, ovo Vijeće je opredijelilo i činjenica da je svjedok Kalajica naveo i događaj s ženskom osobom koja je ušla u garažu, tvrdeći da je Vlatko silovao.

77. Konačno, i svjedok Zdravko Križanac je potvrdio da je pokojni Vlatko zlostavljan, precizirajući da je optuženi Osmić tukao oštećenog Vlatka ispred garaže, što je i sam vidio.

78. Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće nalazi dokazanim da je optuženi učestvovao u zlostavljanju Vlatka Kapetanovića na način opisan u izreci ove presude.

(c) Zlostavljanje svjedoka „A“

79. Iz iskaza svjedoka optužbe Milenka Kasala, Josipa Kalajice i Ivana Keškića proizilazi da se sjećaju da je svjedok A bio zatvoren s njima u garaži. Pored toga, svjedok-oštećeni Ivan Kapetanović naglašava da je na prvi momenat prepoznao oštećenog A,

⁴⁹ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 04.03.2010. godine (str.19)

⁵⁰ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 04.02.2010. godine Sudija Gluhajić: Dobro. **Još samo jedno pitanje, recite mi u ovoj garaži pošto ste rekli da ste vidjeli Aliju Osmića kad je ušao i kad je počeo da bije, jel ove, zatvorena lica, možete se sjetiti, evo naveli ste među tim licima koje je, koje je tukao bio ovaj Kapetanović, ali pošto ste rekli da on je tukao i ostala lica, da li se možete sjetiti tačno imena lica koja je Alija Osmić tukao u garaži?** Svjedok Kalajica: Puh, h, ne bih, ne bih, stvarno ne bih spekulirao, preozbiljno je sve da, on je ostao karakterističan svojom robusnošću, svojom baha, mislim to je najveći bio hendikep njegov, što je bio krupan čovjek, što je, kad je, ko tajfun. Puh, h, ne bih, ne bih, stvarno ne bih spekulirao, preozbiljno je sve da, on je ostao karakterističan svojom robusnošću, svojom baha, mislim to je najveći bio hendikep njegov, što je bio krupan čovjek, što je, kad je, ko tajfun. (str. 29)

obzirom da mu je isti bio susjed, s kojim je odrastao, kao i da je svjedok A izvođen iz garaže, te da je u to vrijeme svjedok A bio maloljetan. Takođe, svjedok optužbe Mario Franjić navodi da se sjeća od svjedoka A i drugih koji su bili tučeni da su najviše spominjali da ih je tukao optuženi Osmić, dodajući da je čuo da je optuženi tukao zatvorenike⁵¹. I svjedok-oštećeni Glišić misli da se sjeća da je oštećeni A zlostavljan u garaži.

80. Sam svjedok A takođe opisuje način na koji je zlostavljan, objašnjavajući da su izvodili samo da ih tuku. Njega lično je izveo Eso Halilović, prozvao ga je po nadimku, te je takođe njegov prijatelj Ivan Kapetanović prozvan po nadimku s njim da izađu vani. Ivan je prvi izašao, svjedok za njim i na vratima je bio stražar iz brigadne policije i kad je počeo izlaziti, stražar ga je napucao šakom, a Esad je govorio „*nemcj ih dirati*“. Kad su izašli, dobili su ceduljicu, papirić, na kome je pisalo: „*Ovo je Herceg Bosna*“, bilo je nacrtano ono U i krst. Kad je svjedok počeo čitati sa papirića ili je to bio Ivan, misli da je ipak bio on, a prethodno je mislio da će ih susjed Esad poštediti, njegovog prijatelja Ivana Kapetanovića su počeli udarati šakama nogama, psovati majku ustašku, s riječima „*nije ti ovo Herceg Bosna*“ i nakon toga su počeli tući svjedoka. Nakon premlaćivanja svjedok i oštećeni Ivan Kapetanović su vraćeni u garažu. Iako sam svjedok ne spominje optuženog Osmića vezano za ovu situaciju, u daljem svjedočenju izjavljuje da je optuženi i njega tukao, opisujući da je to bilo u garaži šakama, nogama, da je bilo vrijeđanja, te da je na licu imao masnice. Također, svjedok daje uvjerljivo objašnjenje zašto prije nije spominjao optuženog Osmića kao osobu koja ga je zlostavljala, objašnjavajući da se radilo o suđenju Gasalu, a ne optuženom Osmiću, te da bi mu trebalo mjesec dana da se sjeti svih detalja.

81. Nadalje, svjedok Zdravko Križanac ističe da se sjeća da je vidio da je optuženi tukao svjedoka A, navodeći nadimak svjedoka A, te da se to dešavalo ispred garaže. Pored toga i svjedok Keškić identificira oštećenog A kao jednu od osoba koje su bile tučene u garaži.

82. Slijedom navedenog, ocjenom iskaza ovih svjedoka, pojedinačno i u njihovoj međusobnoj povezanosti Apelaciono vijeće je izvelo zaključak da je svjedok A zlostavljan za vrijeme zatočenja u garaži u Donjićima, te da ga je između ostalih zlostavljao i optuženi Osmić. Naime, iz iskaza svjedoka A vidljivo je da nema namjeru da neosnovano tereti optuženog, jer navodi situaciju u kojoj se i ne spominje optuženi Osmić, precizirajući da je bio pored Esada Halilovića prisutan i još jedan vojni brigadni policajac. Kad se ovo dovede u vezu sa iskazima svjedoka Križanca i Franjića jasno je da je oštećeni A zaista bio zlostavljan za vrijeme zatočenja u garaži, a koju činjenicu odbrana nije dovela u pitanje. Takođe, budući da je sam svjedok A izjavio da je imao masnice po tijelu, prema ocjeni ovog Vijeća navedenim zlostavljanjem mu je nanijeta velika patnja i povrede po tijelu.

⁵¹ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 11.03.2010. godine. Sudija Jesenković: Dakle, možemo preslušati šta ste rekli, dakle evo pitam Vas još jednom, da li znate, da li je pominjan Alija i ako nije, ko je eventualno pominjan i ako ne znate ko, sjećate li se šta su rekli, kako su tučeni, čime, na koji način?

Svjedok: Pa, koliko se sjećam, poslije tih udaranja, da su Vlatka najviše posipali da dođe sebi, vodom, to mi je ostalo u sjećanju, dakle da je posipan vodom, a **sada od Tomislava Vidovića i drugih koji su bili tučeni, najviše su spominjali koliko se sjećam, sad ne mogu biti 100% siguran da je bio Alija u toj priči, sad ja nisam bio tu, stvarno ne znam, ja sam samo to što sam čuo**, što sam našao i što su pričali, kad sam došao, poslije toga drugog trećeg dana, to sam samo, ono što sam zapamtio, zapamtio, stvarno ne znam.

Sudija: Dobro, dobro. Hvala Vam.

Sudija Gluhajić: **Dobro, evo i ja ću Vas pitati sada definitivno, jeste li Vi tada čuli da je Alija tukao ili niste čuli, evo jednostavno, od tih lica?**

Svjedok: **Da.**

(d) Zlostavljanje svjedoka Ivana Keškića

83. Na okolnost fizičkog zlostavljanja oštećenog Keškića je svjedočilo više svjedoka, putem čijih svjedočenja ovo Vijeće nalazi dokazanim da je oštećeni Keškić za vrijeme boravka u garaži u Donjićima bio fizički zlostavljan.

84. Tako svjedok-oštećeni Ivan Kapetanović navodi da je mogao vidjeti šta je bilo s oštećenim Keškićem, da su mu zubi bili poizbijani, faca deformisana, da nije poslije imao nijednog zuba, da je primio toliko batina, da ne može vjerovati da je živ, te također da su mu skakali čizmom na vrat. Zlostavljanje oštećenog Keškića potvrđuje i oštećeni Glišić, navodeći da su Keškića izvodili iz garaže, te da se moglo vidjeti da je pretučen kad se vratio, dodajući da bi onaj ko bi ih izveo vani pretukao rukama, nogama, palicama. U tom smislu, svjedok-oštećeni Glišić potvrđuje da je tom prilikom kada je pretučen, sat vremena nakon dovođenja u garažu, bio pretučen i Ivan Keškić, te da nikad nije tukao jedan, nego ih je uvijek bilo više. Pored toga i svjedok Kalajica ističe da su oštećenog Keškića ubacili u besvjesnom stanju u garažu, bukvalno kao vreću krompira, te da je premlaćen mimo garaže.

85. Dodatno, svjedok Ivan Kapetanović navodi da su Keškiću zubi bili poizbijani, faca deformisana, da nije poslije imao nijednog zuba, te da je "*primio toliko batina*" da ne može vjerovati da je živ, kao i da su mu skakali čizmom na vrat. Svjedok Glišić nije imao saznanja o zlostavljanju Ivica Keškića. Sam svjedok-oštećeni je detaljno opisao zlostavljanje izvršeno prema njemu, te je kao izvršioce tog zlostavljanja identifikovao, između ostalog, optuženog Osmića. Svjedok Keškić navodi da su ga toliko prozivali radi premlaćivanja, da je jednom prilikom, njegov rođak htio ispasti solidaran, izišao vani, dobio je batine, vidjeli su da to nije svjedok Ivan Keškić, te su ga vratili nazad i rekli *drugi Keškić*. U pogledu kontinuiteta zlostavljanja oštećeni Keškić ističe da je u garaži premlaćivan svakih 15 - 20 minuta, da je premlaćen čim je došao u garažu. Optuženi Osmić ga je prozivao da ga tuče, te nisu razgovarali, tukao ga je čim god stigne, pendrekom, kundakom od puške, auto felgom, ne može se svega sjetiti, jer je više bio u nekom polusvjesnom stanju, nego u svjesnom. Nadalje, svjedok naglašava da ga je optuženi tukao u garaži, kao i ispred garaže, da se to se dešavalo više puta, te se ne može sjetiti da li su ga premlaćivali Sijamija, Šego i B2. Svjedok je takođe dao i uvjerljivo objašnjenje na okolnost zašto se baš sjeća optuženog Osmića kao osobe koja ga je premlaćivala. Naime, optuženog je svjedok-oštećeni Keškić odranije znao, te ga je stoga upamtio, ali ne isključuje da su ga i ovi drugi vjerovatno premlaćivali. Dodatno, da je svjedok-oštećeni Ivica Keškić zlostavljan potvrđuje i optuženi Osmić, ističući da je oštećeni Keškić bio najviše zlostavljan od svih zarobljenika u garaži, poslije svjedoka Glišića, ali osporavajući svoje učešće u predmetnom zlostavljanju.

86. Da je oštećeni Keškić bio zlostavljan potvrđuje i svjedok optužbe Mario Franjić, koji navodi da je kasnije po dolasku vidio imenovanog oštećenog, koji je bio pretučen, sa ožiljcima po licu, te da nije bio prisutan kad su ovi bili tučeni, među ostalima i oštećeni Keškić u najvećoj mjeri, ali da je čuo od oštećenog Ivana Kapetanovića i po pričama da je optuženi to navodno najviše radio.

87. Također i svjedok optužbe Dragan Kasalo navodi da je oštećeni Keškić bio jedan od lica koja su najviše izvođena iz garaže od strane optuženog, te dodaje da je optuženi Osmić najviše maltretirao. Ovaj svjedok se prisjetio da je za vrijeme boravka u garaži oštećeni Keškić krvario, što je mogao vidjeti, ²⁶ budući da je ovaj ležao ispred njega, da je

mislio da će umrijeti koliko je bio pretučen, jer su povrede bile svakakve, vjerovatno i od udaraca na tijelu, a da su mu i zubi bili izbijeni. Svjedok Dragan Kasalo identificira optuženog Osmića kao osobu koja je tukla oštećenog Keškića u garaži, ali se ne može sjetiti kojeg je to dana bilo. I svjedok A identificira optuženog Osmića kao osobu koja je (između ostalih) pretukla oštećenog Keškića, navodeći da je vidio i povrede na Keškiću, te da je ovaj gubio svijest⁵². Pritom i svjedok Zdravko Križanac navodi da je oštećeni Ivan Keškić bio tučen u garaži, ali da je bio tučen i van garaže, te da je optuženi Osmić prozivao, naglašavajući da je optuženi Osmić izvodio svoje susjede. Opisuje i situaciju kada je optuženi tukao Keškića, što je prema njegovom mišljenju bila reakcija optuženog Osmića na nešto što mu je Keškić odgovorio, te se toga sjeća, jer je mislio zašto oštećeni Keškić nije šutio⁵³. Da svjedok Križanac zaista govori istinu je ovo Vijeće uvjerala i situacija koju opisuje sam optuženi, kad je prilikom dolaska u garažu optuženi pozdravio oštećenog Keškića, kao osobu koju je poznavao, jer je s njim išao u školu, pa je prema svojim riječima zamahnuo rukom, jer je mislio da mu je oštećeni Keškić rekao marš (a što mu je prenio izvjesni Hozić, koji se prethodno smijao na to)⁵⁴. Iako sam optuženi navodi da je oštećenog Keškića možda samo zakačio po ramenu, ovo Vijeće nije moglo ovoj tvrdnji pokloniti vjeru, obzirom da je u suprotnosti sa gore navedenim iskazom svjedoka, koji ovo Vijeće nalazi pouzdanim i uvjerljivim. S tim u vezi ovo Vijeće nalazi da se iskaz optuženog u ovom dijelu razlikuje u odnosu na iskaz iz istrage⁵⁵, a u kojem je optuženi rekao da je oštećenog Keškića nakon što ga je ovaj „mršnuo“, istukao. Objašnjenje optuženog za promjenu ovog iskaza nije bilo uvjerljivo, obzirom da je optuženi, u pokušaju da se ekskulpira od krivnje, izjavio da se možda tada nije dobro izrazio. Pritom, da je optuženi Osmić u iskazu iz istrage zaista govorio istinu, potvrđuje i da je optuženi saglasan sa dijelom da mu je oštećeni Keškić nudio novac da ga pusti, ali istovremeno negira dio svog iskaza, za koji je sad svjestan da ga direktno inkriminira.

88. Slijedom navedenog, ocjenom iskaza ovih svjedoka, pojedinačno i u njihovoj međusobnoj povezanosti Apelaciono vijeće je izvelo zaključak da je svjedok-oštećeni

⁵² Transkript broj X-KR-09/781-1 od 04.03.2010. godine. Sudija: Dobro, za Ivana Keškića?

Svjedok: A Ivana Keškića su pretukli to mogu.

Sudija: Dobro, ko ga je tukao?

Svjedok: A tukli su ga svi, tukao ga je i Alija, tukao ga je Kajka, tuko ga je lik onaj koji se zvao, zvali su ga Sarajka ii, još njih par ne znam

Sudija: Jeste vidjeli eventualno neke povrede na Keškiću?

Svjedok: Da bio je u nesvjesti par puta, jednom ili dva put je bio znači gubio je svijest. (str.20)

⁵³ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 21.01.2010. godine Predsjednik vijeća-sudija: E sada što se tiče, nas interesuje ovdje prvenstveno Alija Osmić, kažete da je bio kada ste vi premlaćivani, zatim vidjeli ste da je tukao Vlatka Kapetanovića, **jeste li još vidjeli Alija Osmić koga je tukao? Svjedok: Keškić Ivana.** Predsjednik vijeća-sudija: Dobro. Svjedok: Sa njim je se čak, Ivan mu je nešto odgovorio, porječkali su se. Ja znam da sam, ono, misao moja što ne šuti šta mu govori išta. Predsjednik vijeća-sudija: Znači vidjeli ste i za Keškić Ivana? Predsjednik vijeća-sudija: To je sve bilo znači ovdje garaža, je li, i ispred garaže? Svjedok: I ispred garaže (str.27).

⁵⁴ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 01.07.2010. godine. Svjedok – optuženi Osmić: I ja sam, tada sam ja njemu reko, pa gdje si Keškiću, šta ima, i on je nešto prommljo, ja ga nisam razumio, da ja iskren budem. I onda vidim smije mi se ovaj Hozić, šta je, kaže reko ti je marš. I ja sam onako mahinalno zamahno rukom, nisam ga ni udario, eskiviro mi je udarac, nisam ga ni mislio ni udarit', ono šta ja znam, više... Branilac Čelik: I jeste li ga udarili u neki dio tijela?

Svjedok – optuženi Osmić: Ma, ma možda sam ga zakačio ovako po ramenu da sam ga udario, to je sve bilo (str.9).

⁵⁵ **T-64A**-Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Alije Osmića broj: KT-RZ-49/09 od 10.09.2009. godine, sačinjen u Tužilaštvu BiH („Takođe želim da obajsnim zašto je Keškić Ivan dobio batine, za koga znam da je bio u nekoj specijalnoj postrojbi, a znamo se iz djetinjstva, i kako sam već rekao, nakon što me je mršnuo, ja sam ga istukao, a i nudio mi je pare kako bi ga ja pustio“).

Keškić zlostavljan za vrijeme zatočenja u garaži u Donjićima, te da ga je između ostalih zlostavljao i optuženi Osmić.

(e) Zlostavljanje svjedoka Ivana Kapetanovića

89. Prije svega, svjedok-oštećeni Glišić je naveo da se sjeća da je oštećeni Ivan Kapetanović bio s njim u garaži, te da misli da je oštećeni Kapetanović bio tučen u garaži⁵⁶. Da je tada mlđb. oštećeni Kapetanović bio s zarobljenim pripadnicima HVO u garaži, te da je bio zlostavljan potvrđuje i svjedok oštećeni Ivan Keškić, koji navodi da je Osmić tukao i oštećenog Ivana Kapetanovića. I sam optuženi Osmić priznaje da je oštećeni Ivan Kapetanović bio zlostavljan, iako on to ne smatra zlostavljanjem, već navodi da je došao „Megi“ i izveo ga, ali da ga je možda samo jednom udario nogom, na intervenciju ostalih policajaca. Međutim, ovo Vijeće ne može pokloniti vjeru iskazu optuženog Osmiću u ovom dijelu, jer je isti očigledno sračunat na izbjegavanje krivične odgovornosti, jer optuženi nastoji kroz svoj iskaz minimizirati zlostavljanje oštećenog Ivana Kapetanovića, a pritom je jasno da je imao negativan stav prema ovom oštećenom⁵⁷, a koji se može objasniti time da je oštećeni Ivan Kapetanović prema vlastitom iskazu na šlicu od vojnih hlača HVO nosio privjesak na kojem je pisalo ARBiH.

90. Da je optuženi Osmić izvodio oštećenog Ivana Kapetanovića radi zlostavljanja navodi svjedok Dragan Kasalo, koji ističe da se sjeća da je optuženi najviše izvodio njegove susjede, između ostalog i oštećenog Ivana Kapetanovića, te da je oštećenog Kapetanovića Alija maltretirao najviše, s tim da se ne može sjetiti drugih ljudi, koje bi prepoznao, ako bi ih vidio. Međutim, svjedok također navodi da svojim očima nije vidio da je optuženi tukao oštećenog Ivana Kapetanovića, jer su bila zatvorena vrata. Budući da je ovaj svjedok u istrazi izjavio da zna da je optuženi Osmić izveo, između ostalog, svjedoka-oštećenog Ivana Kapetanović, te da je od istog tražio vojne podatke, pri tome tukući ga nogama, kundakom, rukama, palicom, a da je na glavnom pretresu izjavio da nije vidio da optuženi Osmić zlostavlja oštećenog Ivana Kapetanovića, Apelaciono vijeće je poklonilo vjeru dijelu iskaza svjedoka Dragana Kasalo na okolnost da je optuženi Osmić izveo oštećenog Ivana Kapetanovića, a ne i u dijelu da je vidio da je optuženi Osmić tukao oštećenog Ivana Kapetanovića.

91. Iz iskaza svjedoka Ivica Đikića također proizilazi da je oštećeni Ivan Kapetanović bio zlostavljan, ističući da se se sjeća da su ga najčešće izvodili, da su ga zvali „Vatra“, jer je imao puno tetovaža, imao je istetoviranu Gospu, Isusa. Ovaj svjedok ne identificira koje su osobe izvlačile oštećenog Ivana Kapetanovića, već samo navodi da se radi o uniformisanim osobama, koje on uglavnom ne poznaje. Fizičko zlostavljanje oštećenog Ivana Kapetanovića, bez identificiranja izvršioca zlostavljanja, potvrđuje i svjedok Kalajica.

⁵⁶ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 19.01.2010. godine Predsjednik v.: Dobro, zbog toga vas pitam. Da li je Ivan Kapetanović eventualno, da li znate da je on bio tučen u garaži. (str.70)
Svjedok: Mislim da jeste, mislim da jeste i on i drugi ovaj maloljetnik, mislim da jesu. (str.71)

⁵⁷ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 08.07.2010. godine. Tužilac Terzić: Evo gospodine Osmiću, da li je tačno da ste ovako na zapisnik kazali, bio sam prisutan kad je Halilović po nadimku Megi, udario dva, tri puta brata od Vlatka Kapetanovića, koji ga je provocirao i prije sukoba, a i još jednog što je bio njegov drug, a to su dva balavca, koji su stvarali probleme (str.29).
Svjedok – optuženi Osmić: Da.

Pritom je i zlostavljanje oštećenog Ivana Kapetanovića potvrdio i svjedok Zdravko Križanac, koji je dodao da je imenovani oštećeni u to vrijeme bio malodoban, te da je vidio izvođenje imenovanog⁵⁸, kao i da se optuženi Osmić isticao u zlostavljanju.

92. Svjedok A, kao prijatelj oštećenog Ivana Kapetanovića, precizno navodi situaciju, koja je navedena u para 80. ove presude, a koja je indikativna u smislu opisa načina zlostavljanja oštećenog Ivana Kapetanovića. Naime, on i oštećeni Ivan Kapetanović su prozvani po nadimcima da izađu iz garaže. Ivan je prvi izašao, svjedok A za njim i na vratima je bio stražar iz brigadne policije i kad je počeo izlaziti, stražar ga je „*napucao šakom*“, a Esad je govorio „*nemoj ih dirati*“. Kad su izašli, dobili su ceduljicu, papirić, na kome je pisalo: „*Ovo je Herceg Bosna*“ bilo je nacrtano ono U i krst. Kad je svjedok počeo čitati sa papirića ili je to bio Ivan, misli da je ipak bio on, a prethodno je mislio da će ih susjed Esad poštediti, oštećenog Ivana Kapetanovića su počeli udarati šakama i nogama, psovati majku ustašku, s riječima „*nije ti ovo Herceg Bosna*“ i nakon toga su počeli tući svjedoka. Nakon premlaćivanja, svjedok i oštećeni Ivan Kapetanović su vraćeni u garažu. Ovu situaciju opisuje i sam oštećeni Ivan Kapetanović, koji ističe da se ne sjeća ni ko ga je tukao i kuda udario, bilo je četiti-pet vojnika, bio je i Eso⁵⁹ i Alija, dali mu da čita sa papirića: „*Ovo je Herceg Bosna*“, nisu ga tukli palicama, nije imao neke teže povrede, osim modrica.

93. Iz iskaza svjedoka Glišića, Ivana Keškića, Dragana Kasala, Ivica Đikića, Zdravka Križanca, svjedoka A, kao i samog oštećenog nesumnjivo proizilazi da je oštećeni Ivan Kapetanović bio zlostavljan. S tim u vezi, iz iskaza svjedoka Keškića, te svjedoka A i samog oštećenog proizilazi da je i optuženi Osmić jedan od osoba koje su vršile zlostavljanje prema oštećenom Kapetanoviću, nanoseći mu tako velike patnje i povrede po tijelu.

94. Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće nalazi dokazanim da je optuženi učestvovao u zlostavljanju ratnih zarobljenika, nanoseći im velike patnje i povrede po tijelu na način opisan u tački 1. izreke ove presude.

C. TAČKA 2. IZREKE PRESUDE

95. Iz iskaza svjedoka-oštećenog Ivana Kapetanovića proizilazi da su u prostorijama Marksističkog centra-Klostera časnih sestara u Bugojnu držani zarobljeni pripadnici HVO, a koji su dovedeni iz garaže u Donjićima. Sa svjedokom je doveden i njegov brat, koji je bio cijelo vrijeme s njim u prostoriji učionice u navedenom centru. Ovaj svjedok misli da su u podrumu ovog centra bili 20 dana-mjesec. Saglasno iskazu ovog svjedoka, svjedok-oštećeni Glišić potvrđuje da su zarobljeni pripadnici HVO nakon izvjesnog vremena izmješteni u Marksistički centar (Centar), te da ih je sprovela vojna brigadna policija. Prema kazivanju ovog svjedoka, u Marksističkom centru su bili možda nekih 10, 15 dana, te su ga otprilike oko praznika Velike Gospe prebacili na stadion. Svjedok-oštećeni Keškić takođe potvrđuje zatočenje u prostoru Marksističkog centra, te navodi da su bili smješteni u podrumu otprilike 7 dana. Takođe, svjedok optužbe Milenko Kasalo potvrđuje da su

⁵⁸ Transkript broj X-KR-09/781-1 od 21.01.2010. godine Predsjednik vijeća-sudija: Dobro. Jeste li vidjeli izvođenje Ivana Kapetanovića?

Svjedok: Jesam. Prozvani su svi, od Keškića svi su prozvani, ustvari to naselje, taj dio, koji su valjda bili u kontaktu blizu njega, ja ne znam sada (str.26).

⁵⁹ Misli se na Esada Handžića.

zarobljeni pripadnici HVO iz garaže u Donjićima premješteni u Marksistički centar, to je prema njegovim riječima bila neka škola. Cijela grupa od 40-50 zatočenika je odvedena od strane pripadnika ARBiH. Dalje svjedok navodi da je davao iskaz, pa da je ponovo vraćen, te da je bio smješten u podrumu nekih 10-15 dana, gdje nije bilo kreveta, već neke daske. Ovaj svjedok potvrđuje i prisustvo braće Kapetanovića u centru. Misli da su u podrumu bili nekih 10-15 dana, nije siguran.

96. Da je izvršen premještaj zarobljenih pripadnika HVO iz garaže u Donjićima u Marksistički centar opisuje i svjedok optužbe Ivica Đikić, koji navodi da su zarobljenici pred zoru potrpani na kamion pokriven ceradom i odvedeni u Kloster časnih sestara, misli da je cijela grupa, ali ne može sa sigurnošću tvrditi. Ovaj premještaj su izvršili uniformisani ljudi, ali ne može imenovati. Po dolasku u Kloster su pravili neke spiskove, bili su stavljeni u podrum, on nije davao iskaz, nema saznanja jesu li druge saslušavali, dobili su jednom prilikom suhi obrok. Nisu mogli izlaziti, samo se moglo izlaziti da se istrese kanta u koju su obavljali obje vrste nužde, što je jednom prilikom on obavljao. U Marksistički centar-Kloster časnih sestara su povedeni i drugi zarobljeni pripadnici HVO, osim onih koji su bili zatočeni u garaži u Donjićima, što opisuje i svjedok optužbe Stipica Đapić, koji je prema vlastitom iskazu prethodno bio zatočen u garaži u naselju Karadže, da bi kasnije bio premješten u centar. Po dolasku u Centar, bilo je još osoba tu, možda nekih dvadesetak. Sjeća se da je tu kasnije došao Ivica Keškić, Vlatko Kapetanović, misli da je bio Mario Glišić. Obzirom da je po zanimanju doktor, silazio je povremeno u podrum, jer su ga stražari zvali da pomogne, onima koji su bili premlaćeni, pretučeni, ranjeni.

97. Premještaj iz garaže u Donjićima, u Centar, opisuje i svjedok optužbe Mario Franjić, koji navodi da je jedno jutro po zarobljenike došao kamion sa ceradom, te opisuje da je i oštećeni Vlatko Kapetanović bio strpan u kamion, naglašavajući da su tada Vlatku bile odvezane ruke, tako da se mogao popeti u kamion, te se sjeća da je Vlatko tada na sebi imao neku staru zimsku jaknu, čisto da nije go. Iskazu ovog svjedoka je Apelaciono vijeće poklonilo vjeru, budući da svjedok jasno i precizno opisuje način premještaja. Ovaj iskaz je posebno relevantan u dijelu u kojem potvrđuje prisustvo oštećenog Vlatka u Centru dana 26.07.1993. godine. Svjedok Anto Kapatenozić, otac oštećenih Vlatka i Ivana Kapetanovića takođe pruža određena posredna saznanja u odnosu na ovu tačku optužnice, navodeći da je čuo da su mu sinove odveli u Marksistički centar, gdje je zatekao vojnika sa spiskom, koji mu je rekao da je Ivan tu, a da je Vlatko odveden.

98. Detaljan opis prebacivanja iz garaže u Donjićima u Centar pruža i svjedok Josip Kalajica, koji navodi da su svi bili prvo na spratu, gdje su bile učionice, a da je onda izvršena selekcija, da su civili ostali gore, a ostali u podrum, gdje nije bilo nikoga u podrumu po njihovom dolasku. Pritom i svjedok optužbe Zdravko Križanac djelimično potvrđuje da su zarobljeni pripadnici prebačeni u Centar.

99. Ni optuženi Osmić ne spori da su pripadnici HVO, koji su držani zarobljenicima u garaži u Donjićima, bili premješteni u Marksistički centar. U tom smislu, optuženi ističe da je bio prisutan kada je izvršen premještaj, da su zarobljenici potrpani tom prilikom u kamion, da su svi prisutni tom prilikom izašli iz garaže, te da su zatočnici predani Donjevakufskoj komandi ARBiH.

100. Slijedom navedenog, iz iskaza svjedoka optužbe, koji su u bitnom dijelu saglasni, a koje nije osporavao ni sam optuženi u tom pogledu, proizilazi da su od 26.07.1993. godine u prostorijama Marksističkog centra-Kloster časnih sestara u Bugojnu, držani zarobljeni pripadnici HVO.

1. Prisustvo optuženog Alije Osmića dana 26.07.1993. godine u Marksističkom centru—Klosteru časnih sestara

101. Da je optuženi inkriminisanog dana bio prisutan u Marksističkom centru-Klosteru časnih sestara slijedi iz iskaza svjedoka optužbe, kojim je u ovom dijelu ovo Vijeće poklonilo vjeru. Pritom, ovo Vijeće je već istaklo da ni sam optuženi nije osporavao svoje prisustvo u Centru, ali je osporavao svoje učešće u inkriminacijama koje su opisane u tački 2. izreke ove presude.

102. Prije svega, oštećeni Ivan Kapetanović, Ivica Keškić i Mario Glišić identifikuju optuženog Osmića, a koji su, budući da su neposredno učestvovali u događajima opisanim u tački 2. izreke presude, zasigurno u tom trenutku bili zainteresirani za opažanje optuženog Osmića, obzirom da su već u garaži uočili da zlostavlja zarobljene pripadnike HVO. Stoga, ovo Vijeće je cijenilo da su svjedoci, sva svoja čula i svoju kompletnu pažnju, usmjerili na osobu, za koju su mislili da je u tim momentima mogla imati uticaja u njihovoj sudbini. U tom smislu, indikativno je svjedočenje svjedoka Dragana Kasala, koji navodi da misli da je optuženi bio na portirnici, te da su zarobljenici bili smješteni u podrumu, dok je bio u Centru. Naime, ovaj svjedok navodi situaciju kada je izvjesni Velagić jednog dana birao zatočenike za rad, ali je onda došao Osmić i rekao „*potrefio si sve na dobre jude, vratite se, ja ću izabrati jude*”⁶⁰, odstranjujući svjedoka iz te grupe zatočenika odabranih za rad, te izabirajući umjesto njega, druge. Prema tome, Osmić je prema poimanju zarobljenika, itekako uživao moć, te su stoga bili zainteresirani da ga opaze, a što su bili u mogućnosti imajući u vidu naprijed navedene činjenice (da je većini svjedoka-oštećenih optuženi Osmić bio susjed, da su ga znali iz viđenja, da su išli zajedno u školu i sl.).

103. Prisustvo optuženog Osmića potvrđuje i svjedok optužbe Milenko Kasalo, opisujući događaj sa oštećenim Vlatkom Kapetanovićem.

104. Dok svjedok A navodi da nije viđao optuženog Osmića u prostorijama Centra, Apelaciono vijeće primjećuje da je ovaj svjedok po vlastitom iskazu za vrijeme zatočenja u centru bio smješten u podrumu, koji se sastojao od jedne prostorije pregrađene zidom, taj zid je bio otprilike kao vrata, koja su mogla proći u drugi dio prostorije i bio je zid u drugom dijelu prostorije, te su neki bili u prvom, a neki u drugom dijelu prostorije. Stoga, prema stavu ovog Vijeća, svjedok A nije ni mogao imati saznanja da li je optuženi bio u prostorijama Centra. I svjedok optužbe Josip Kalajica potvrđuje ovu okolnost, navodeći da nije lično vidio optuženog za vrijeme dok je bio u Centru.

105. Budući da u iskazima svjedoka koji su bili zatočeni u podrumu Centra postoje određene nesaglasnosti, u smislu da nisu svi svjedoci naveli da su vidjeli optuženog Osmića kritičnog dana, a sve imajući u vidu da se radi o velikom prostoru, ovo Vijeće je radi ispravnog utvrđivanja te činjenice detaljno analiziralo iskaz svjedoka B2, koji je u inkriminirano vrijeme bio pripadnik Donjevakufske brigade u sastavu ARBiH, a čija je komanda brigade bila u Marksističkom centru u Bugojnu. Ovaj svjedok opisuje kako je

⁶⁰ Situaciju sličnu ovoj opisuje i svjedok optužbe Mario Franjić, koji navodi da je optuženi Osmić nakon što je imenovani svjedok bio izabran za radoove od strane nekih drugih stražara u centru, došao i rekao nadređenom „što pogrešne ljude izabireš, ti komšo sjedi“(Transkript broj X-KR-09/781-1 od 11.03.2010. godine, str. 9).

jednog dana poslije sukoba ARBiH i HVO, kada se predala I bojna i II bojna, bio u društvu sa dvojicom kolega policajaca i još jednom ženskom osobom, kad je naišao mercedes kojim je upravljao Enis Sijamija, u mercedesu su bili i Šego Osman kao suvozač i optuženi Osmić. Te osobe su iz sastava vojne policije, tada su bile u uniformi. I svjedok je tada bio u uniformi. Vozilo je stalo, otvorio se prozor i Sijamija je rekao svjedoku da uđe, te da imaju odraditi jedan posao, svjedok je mislio da je u pitanju neka intervencija ili privođenje. Sijamija se zatim vozilom uputio prema kružnom toku u Bugojnu u neposrednoj blizini centra, te su onda stali pored zgrade centra. Kad je Sijamija zaustavio vozilo, izašao je svjedok, Šego i optuženi. Ušli su u prostorije Marksističkog centra, svjedok je otišao u dvorište pored te zgrade. I sam optuženi Osmić priznaje da je dan prije događaja, koji je opisao svjedok B2, bio na straži od 12 do 4 sata i da je bio ukraden pištolj, zbog čega je on bio nikakav. Sijamija Enis, tada zamjenik komandira čete vojne policije, je otvorio vrata i prozvao ga, Osmića, Šegu Osmana, Hajru i dvojicu lica, čija imena navodi pod nadimcima (Ziće i Mirzet). Oni su onda sjeli (Šego, optuženi i Hajro) u crnog „Mercedes“-a, kojeg je inače vozio Enes Handžić i Pajo, dok su Ziće i Mirzet sjeli u bijelog golfa dvojku. Sijamija Enis ih je onda odvuкао do Centra. Mercedes je prema optuženom bio parkiran više kapije, male iza ulaze kod Centra. Kad su se parkirali, svi su izašli iz mercedes-a, kao i ovi drugi iz golfa, te je optuženi zajedno sa izvjesnim Zićom i Bakrenim ušao u Centar.

106. Apelaciono vijeće nije prihvatilo alibi koji je optuženi Osmić pokušao pribaviti putem saslušanja svjedoka odbrane Jahijata Karabega i Namira Haračića. Naime, očigledno da je odbrana putem ovih svjedoka pokušavala dokazati da je optuženi Osmić 26.07.1993. godine bio prisutan u Vrbanji, a ne i u Centru. Iz iskaza svjedoka Karabega proizilazi da je optuženi Osmić bio prisutan cijeli dan 26. ili 27.07.1993. godine na području na Čolića livadi u Vrbanji (Bugojno), da je doveo 5-6 zarobljenika koji su otkopavali mrtve, da je optuženi s njima stajao, donosio im vode. U tom smislu, i sam svjedok ne može precizirati datum vršenja iskopavanja, te Vijeće ocjenjuje da, imajući u vidu da svjedok izjavljuje da je znao oca optuženog, da je bio vojnik ARBiH i da je bio ponosan na to, se iskaz ovog svjedoka ne može prihvatiti kao pouzdan. Također, ovaj svjedok navodi da su drugi policajaci dolazili i odlazili na druge lokacije, ali da je samo optuženi bio prisutan tu cijelo vrijeme, te da se nije odvajao od njih, što takođe prema ocjeni ovog Vijeća ne bi bio logičan slijed stvari. Pored toga, i svjedok odbrane Namir Haračić navodi da je optuženi bio prisutan iskopavanju na Čolića livadi, ali pritom navodi da se ovo iskopavanje odigralo možda 27., 28. ili 29.07.1993. godine, te stoga ni ovaj svjedok ne može precizirati dan o kome se radilo. Iako je ovo Vijeće svjesno da je od inkriminiranih događaja prošlo 19 godina, te da stoga i svjedoci ne mogu da se sjete svih detalja, njihovi iskazi nisu mogli dovesti do drugačijeg stanja stvari, a imajući u vidu da i sam optuženi potvrđuje prisustvo u Centru.

107. Da su se događaji zlostavljanja zarobljenih pripadnika HVO ispred Marksističkog centra odigrali upravo tog dana potvrđuje i svjedok optužbe Anto Kapetanović, koji objašnjava način na koji je došao do datuma smrti svog sina, oštećenog Vlatka Kapetanovića⁶¹. Također, da su se svi ovi događaji, saglasno iskazima gore navedenih iskaza svjedoka optužbe odigrali prvog dana po dolasku u Centar, te da od tog dana više nisu vidjeli oštećenog Vlatka, potvrđuje i dokaz- **T-60** - Izvod iz matične knjige umrlih za Kapetanović Vlatka, u kojem je kao datum smrti imenovanog naznačen 26.07.1993. godine.

⁶¹ Vidi para 49. ove presude.

2. Zlostavljanje zarobljenih pripadnika HVO ispred Marksističkog centra-Klostera časnih sestara

108. Iz iskaza svjedoka Ivana Kapetanovića, Ivana Keškića, Maria Glišića, kao i svjedoka B2, proizilazi da je optuženi, zajedno sa Enisom Sijamijom i Osmanom Šegom, ispred i u prostorijama Marksističkog centra, udarao Ivicu Keškića, Maria Glišića i Vlatka Kapetanovića, na način opisan u tački 2. izreke ove presude, od kojih udaraca su Ivica Keškić i Mario Glišić pali i ostali ležati u hodniku i dvorištu Centra, a Vlatka Kapetanovića su udarcima izgurali kroz vrata na zadnjem izlazu iz ovog Centra, a zatim ga ubacili u gepek putničkog vozila Mercedes.

(a) Zlostavljanje Vlatka Kapetanovića

109. Prije svega, svjedok Ivan Kapetanović navodi da je njegov brat prozvan prvog dana po dolasku u Centar, da su se tada otvorila vrata, te da je mogao vidjeti vani optuženog i još neke poznate (izvjesnog Duvnjaka), kao i da nakon tog izvođenja više nije vidio brata. Njegov brat je prozvan prvi dan. U pogledu zlostavljanja njegovog brata, ovaj svjedok prenosi posredna saznanja od svjedoka-oštećenog Ivica Keškića, koji mu je rekao da je sa vrha stepenica vidio kako su izveli Vlatka i kako ga tuku, da je bio prisutan optuženi i „Dudo“, te je spomenuo i nekog „Isijaniju“. Svjedok-oštećeni Ivica Keškić navodi da su za vrijeme zatočenja u Centru, prozvani, koliko se sjeća, oštećeni Vlatko Kapetanović, Mario Glišić i on. Kada su prozvani, popeli su se stepenicama, na kraju tih stepenica i hodnika, stajalo je nekoliko pripadnika brigadne policije, koji su odmah počeli masakriranje. Prvo što je svjedok vidio su bila otvorena pomoćna vrata, pomoćni izlaz, na kojem je bio parkiran crni mercedes, u tim trenucima počinje dobivati batine, u jednom trenutku pada na pod, u tome trenutku udaraju Vlatka, Vlatko pada na pod. Dalje svjedok objašnjava da Vlatko od udaraca pada, a da jedan od stražara hvata svjedoka za noge i vuče u prostoriju wc-a, koji se, kad se izlazi iz hodnika centra, nalazi sa lijeve strane.

110. Svjedok oštećeni Mario Glišić saglasno navodi da su, kad je on bio u podrumu Centra, prvo prozvali Vlatka Kapetanovića i tukli su ga. Kada su prozvali oštećenog Glišića, Vlatka su već tukli vani i jaukao je na podu, te su onda počeli tući i oštećenog Glišića na drugu stranu..

111. Optuženi Osmić takođe ne spori da je oštećeni Vlatko Kapetanović izveden iz Centra, navodeći da je imenovani oštećeni izveden i prislonjen na zid uz sama vrata, te da je Vlatka počeo udarati Sijamija Enis sa željeznom šipkom i on je pao. Dok je umotavao glavu Glišiću, sjeća se da je nekim komadom metalne cijevi više puta Sijamija Enis udario Vlatka. U pogledu same zgrade, optuženi navodi da ima hodnik i da imaju vrata na jednom kraju, vrata na drugom, te da hodnik ima možda jedno 15 metara. Optuženi je navodno bio udaljen 10m kad Sijamija tuče Vlatka.

112. Svjedočenje svjedoka Milenka Kasala takođe pruža određena saznanja o oštećenom Vlatku. Naime ovaj svjedok ističe da je bio na prozoru podruma Centra, gledao je kroz rešetku i vidio da optuženi ide prema podrumu i tad je odveo Vlatka. Prozor gleda prema cesti, to je bilo ispred Centra. U tom trenutku nije vidio da li je optuženi sam, da li izlazi iz auta, vidio je da ide prema ulazu Centra. Vlatko je izašao i onda su drugi stali na prozor i rekli stavlja ga u auto. Vlatkov brat Ivan je kasnije bio na prozoru, ne može se sjetiti, samo zna da su rekli da ode. Misli da podrum ima jedan-dva prozora, nije siguran,

jedan ima sigurno. Nije bio prisutan kad je Alija nekoga tukao. Bio je u podrumu, zna da su neki od onih što su bili s njima gledali kroz prozor i rekli da ga je Alija ubacio u auto, a on to nije vidio.

113. Nadalje, oštećeni Ivan Kapetanović ističe da mu je oštećeni Keškić kasnije ispričao da su njegovog brata optuženi i „Isijanija“, nakon tog premlaćivanja, strpali svezanog u gepek crnog mercedesa i odvezli ga. Ivica Keškić u tom pogledu navodi da je oštećeni Vlatko pao od udaraca, da ga optuženi i još jedan pripadnik vojne policije hvataju za noge i za ramena i ubacuju u stari mercedes, tamno crne boje. U tim trenucima vojnik svjedoka uvlači u wc i tu ga ostavlja.

114. Da je optuženi Osmić učestvovao u ubacivanju oštećenog Vlatka u gepek Mercedesa potvrđuje i oštećeni Glišić, koji ističe da, dok su njega tukli na jednu stranu dvojica, „Pajo“ i optuženi su oštećenog Vlatka ubacili u gepek Mercedesa, koji je bio parkiran s desne strane u rikverc. Dalje ovaj svjedok navodi da je on bio na podu, kad su oštećenog Vlatka ubacili u prtljažnik tamno plavog Mercedesa, te da su njega gurnuli niz stepenice dole.

115. Zaštićeni svjedok B2, koji je bio očevidac ovih događaja, navodi da je u trenutku dok je pomogao oštećenom Glišiću, vozilo čekalo ispred Centra, da su bila otvorena vrata i da mu je Sijamija rekao da uđe, te da su se, pošto je ušao u vozilo, uputili ka kružnom toku. Iz iskaza ovog svjedoka proizilazi da je kasnije od Sijamije saznao da je u gepeku bio Vlatko Kapetanović.

116. Svjedok optužbe Ivica Đikić potvrđuje takođe da je oštećeni Vlatko kritičnog dana ubačen u gepek putničkog vozila „Mercedes“, navodeći da je jednom prilikom, kad je iznosio kantu za nuždu, budući da se WC nalazio na spratu Centra, kroz dvorišna vrata vidio mercedes Damira Tomasa i u njemu oštećenog Vlatka u nekoj deki. Mogao je tada vidjeti da je hauba bila otvorena, a da je oštećeni Vlatko bio u polusjedećem položaju. Međutim, to je bilo samo na trenutak, jer stražar koji ga je vodio ga je gurnuo i rekao da nema gledanja. Mercedes je stajao, s ugašenim motorom, oko njega je bilo ljudi, vojnika, najvjerojatnije ARBiH. Nije više vidio oštećenog Vlatka nakon toga.

117. Optuženi ne osporava da je oštećeni Vlatko ubačen u gepek vozila Mercedes, navodeći da je vozilo bilo na glavnoj ulici parkirano, na trotoaru ispred ograde. Kad je došao na izlazna vrata, nakon što se vratio po pendrek, vidi da oštećeni Vlatko ulazi u gepek od mercedesa i Pajo zatvara haubu. Sijamija je bio pored gepeka i na osnovu toga pretpostavlja da ga je ubacio u gepek. Bilo je u dvorištu dosta vojske, pa nije mogao vidjeti šta se dešava. Navode optuženog ovo Vijeće nije moglo prihvatiti kao istinite u pogledu činjenice da je sam oštećeni ušao u gepek parkiranog mercedesa, jer je očigledno da se na taj način optuženi želi ekskulpirati krivnje.

118. Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće nalazi dokazanim da je optuženi učestvovao u zlostavljanju oštećenog Vlatka Kapetanovića, na način opisan u tački 2. izreke ove presude. U odnosu na činjenični opis iz druge izmijenjene optužnice, ovo Vijeće je izostavilo dio koji glasi: „*pa su ga odvezli ovim vozilom u blizini naseja Guvna gdje je lišen života.*“ Naime, Apelaciono vijeće nalazi da, budući da se optuženom ne stavlja na teret učesće u ubistvu Vlatka Kapetanovića, to bi ostavljanje ovog dijela teksta impliciralo umiješanost optuženog u te radnje, te je iz tog razloga i izvršilo korekciju u činjeničnom opisu.

(b) Zlostavljanje Ivica Keškića

119. Svjedok Ivan Kapetanović navodi da su oštećenog Ivicu Keškića tukli u hodniku Centra, prema njegovom kazivanju, batinali ga, ležao na podu, nalazio se negdje kod izlaza na zadnju stranu, te da ne zna ko ga je tukao. Svjedok Mario Glišić takođe potvrđuje da je oštećeni Keškić izvođen iz podruma, te misli da je to bilo sat-dva vremena prije trenutka kad je došla do odvođenja Vlatka Kapetanovića u Mercedes.

120. I sam oštećeni Keškić navodi da je bio fizički zlostavljan u Centru, da su ga jedan dan prozvali iz podruma, te da je izlaskom iz podruma vidio te osobe, među kojima je poznao, između ostalog, optuženog i izvjesnog Sijamiju, zvanog Pajo. Nakon premlaćivanja i odvođenja u WC, nije vraćen, u toaletu se nalazi nekih 20-30 minuta i u jednom trenutku osjeća da ga polivaju vodom i da mu pipaju bilo, u tim trenucima je malo došao sebi. Svjedok navodi da se ne sjeća se da li ga je Sijamija tukao metalnom šipkom, ali to ne isključuje. Takođe navodi da je izveden samo taj dan kad su izvedeni i oštećeni Glišić i Vlatko Kapetanović.

121. Da je oštećeni Keškić zaista bio fizički zlostavljan za vrijeme zatočenja u Centru, potvrđuje i svjedok optužbe Stipica Đapić, koji je, budući da je po zanimanju doktor, te da je bio zarobljen u prostorijama Centra (na spratu), silazio povremeno u podrum, da bi pomogao zarobljenicima koji su bili premlaćeni, odnosno ranjeni. U tom smislu, ovaj svjedok navodi da su većina zarobljenika imali hematome, da su im lica bila deformisana, da se nisu skoro mogli prepoznati, te da su teško disali, kao i da im je svaki udisaj pravio problem. Pritom svjedok akcentira da nije posebno mogao pomoći zarobljenicima, obzirom na okolnosti, da im je mogao dati jedino neke analgetike, te se u tom smislu sjeća da je ukazao pomoć Ivici. Iskazu ovog svjedoka je Apelaciono vijeće poklonilo vjeru, obzirom da se radi o stručnom licu, koje je imalo saznanja samo oko postojanja povreda, a ne i osoba koje su vršile fizičko zlostavljanje, koje je rezultiralo sa tim povredama.

122. Suprotno iskazima ovih svjedoka, optuženi Osmić navodi da tog kritičnog dana nije nikako vidio oštećenog Keškića, a koja tvrdnja nije mogla biti prihvaćena od strane ovog Vijeća, obzirom da ista nije potkrijepljena izvedenim dokazima..

123. Iz iskaza navedenih svjedoka slijedi da je optuženi učestvovao u zlostavljanju oštećenog Ivica Keškića na način opisan u tački 2. izreke ove presude.

(c) Zlostavljanje Maria Glišića

124. Oštećeni Glišić navodi da je izveden vani iz podruma, te da ga je tukla vojna policija, među kojima je prepoznao optuženog i Sijamiju. Sjeća se da je prilikom tog premlaćivanja bio prisutan i oštećeni Vlatko Kapetanović, koji je bio u dvorištu s desne strane, jer su svjedoka tukli s lijeve strane. Oštećeni navodi da je imao povreda nakon toga, te da mu nije ukazivana medicinsku pomoć, ali da je nakon dva- tri sata došao vojni policajac da vodi zatočenike na rad, te kad je vidio da je svjedok krvav, iz džepa izvadio zavoj i zavio mu glavu. Kasnije je saznao da se radi o zaštićenom svjedoku B2. Pored toga, svjedok navodi da je u Centru dva puta tučen, kao i da je optuženi Osmić učestvovao u tome jednom, kada je oštećeni Vlatko odveden. Da je oštećeni Glišić bio fizički zlostavljan potvrđuje i oštećeni Keškić, pritom navodeći da nije vidio šta se dešava sa njim.

125. Iskaz ovog svjedoka potvrđuje i iskaz zaštićenog svjedoka B2, koji je istakao da su po oštećenog Glišića otišli Sijamija Enis i optuženi Alija Osmić, te da je on tada bio u dvorištu. Sijamija, Šego i optuženi su udarali oštećenog Glišića, šakama, nogama, u jednom momentu mu je Sijamija bacio na glavu jedan drveni panj. Vjerovatno je od tog panja zadobio povrede lobanje, glave. Možda 10 minuta je to trajalo u dvorištu, oštećeni Glišić je ležao dole, tada nije znao o kome se radi, kasnije je saznao. Prišao je oštećenom Glišiću, koji je imao povreda na glavi, u vidu posjekotina, glava mu je bila razbijena, izvadio je prvi zavoj, pružio mu prvu pomoć, zaustavio krvarenje i vratio ga u prostorije dole. Dok je oštećenom Glišiću zamotavao glavu, oni su otišli i čuo je da izvode nekog, čuo psovke, udaranje, ali nije vidio koga su izveli, jer je leđima bio okrenut. Svjedok B2 je zatim pomogao oštećenom Glišiću, jer ovaj nije sam mogao hodati, te ga je držeći ispod pazuha vodio do tih podrumskih prostorija.

126. Optuženi Osmić takođe ne osporava da je oštećeni Glišić bio zlostavljan, međutim optuženi ne priznaje svoje učešće u zlostavljanju, što ovo Vijeće nije prihvatilo kao vjerodostojno, jer nije potkrijepljeno ostalim izvedenim dokazima.

127. Stoga, Apelaciono vijeće nalazi dokazanim da je optuženi učestvovao u zlostavljanju oštećenog Maria Glišića na način opisan u tački 2. izreke ove presude.

D. TAČKA 3: IZREKE PRESUDE

128. Da je u periodu od septembra 1993. godine do kraja januara 1994. godine bilo privođenja zarobljenih pripadnika HVO u prostorije BH banke, gdje je bilo sjedište Vojne policije 307 motorizovane brigade ARBiH, prije svega proizilazi iz materijalnih dokaza uložениh u ovom spisu⁶², tj. iz više pisanih naloga, naredbi i odobrenja, potpisanih od strane Enesa Handžića, pomoćnika komandanta za bezbjednost, a u kojima se nalaže Vojnoj policiji 307. motorizovane brigade da privedu pojedine zatočene pripadnike HVO radi „obavijanja informativnog razgovora“.

129. Ovu činjenicu su saglasno potvrdili svjedoci optužbe, kao i svjedoci odbrane. Naime, svjedok odbrane Suvad Delić, koji je bio pripadnik ARBiH, te vođa smjene na stadionu „Iskra“, navodi da je bilo privođenja na informativne razgovore, da su dolazili pripadnici vojne policije na stadion, sa zahtjevom da im treba određena osoba, te da se radilo o pismenom dokumentu, kojim se traži da se na informativni razgovor u BH banku dovede poimenično navedena osoba, ne sjeća se ko je bio u potpisu, ali je bio neko iz vojne policije, niko nije mogao biti odveden bez naloga, jer bi on bio odgovoran za to. Svaki dolazak se evidentirao, znalo se kad se umanju broj zatočenika od brojčanog stanja da je odveden na informativni razgovor. Pojedini su se odmah vraćali, pojedini su zadržavani gore, svaki dan su navodili BH Banka. Svjedok nije vodio evidenciju o tome ko nije vraćen na stadion, imao je pretpostavljenog, koji je o tome vodio računa. Ovo Vijeće je poklonilo vjeru iskazu ovog svjedoka, koji je u ovom djelu uvjerljiv, a pogotovo kad ga se dovede u vezu sa iskazom svjedoka odbrane Ferida Čolića, koji je kao pripadnik ARBiH u kritično vrijeme bio raspoređen kao stražar na stadionu „Iskra“, te viđao pripadnike vojne policije, koji su dolazili po nalogu, jedan stražar je uzimao taj papir, sljedeći išao do spavaone, pozovu zatočenika, registruju u teku i taj policajac koji je došao po njega ga i

⁶² Između ostalih iz materijalnih dokaza T-41-T43.

odvede, vodila se evidencija svakoga ko je dolazio. Ovakvu proceduru odvođenja zatvorenika opisuje i svjedok optužbe Josip Kalajica, koji se sjeća da je po zatočene pripadnike HVO na stadionu "Iskra" dolazila policija s nalogom, prozivali imenom i prezimenom, te onda vodili prozvanog zatočenog pripadnika HVO u BH Banku.

130. Iako se svjedok odbrane Mirsad Čurić, kao stražar na stadionu „Iskra“ sjeća da su stadiona odvođeni zatvorenici, ne zna gdje su izvođeni, odnosno ne zna da li je to bilo u BH banku. U tom smislu ovo Vijeće nalazi da iskazom ovog svjedoka nije dovedena u pitanje činjenica da su zatočeni pripadnici HVO odvođeni u prostorije BH banke na ispitivanje.

131. Takođe, ova činjenica je potvrđena iskazima svjedoka optužbe i odbrane koji su obezbjeđivali objekat BH Banke u Bugojnu. U tom smislu, Vijeće smatra neophodnim i analizu načina na koji je obezbjeđivan objekat, te izgleda samog objekta, a da bi moglo biti utvrđeno postojanje elemenata zlostavljanja privedenih zatočenika HVO u BH Banci za koji je optužen Osmić oglasen krivim.

132. Tako zaštićeni svjedok B1 navodi da je u inkriminisanoj periodu bio pripadnik Vojne policije ARBiH u Bugojnu, da je prvo bio raspoređen u Kulturno-sportski centar kratak period, onda u BH Banku. Po prelasku u BH banku, zarobljenici su bili smješteni u podrumu banke. Po njegovim saznanjima, kad dovedu te zarobljenike, to je navodno bilo zbog saslušanja i uzimanja pismenih iskaza. Dovodili bi ih u BH banku i onda po potrebi iz BH banke odvođe prekoputa u zgradu, gdje su bili smješteni oni koji su uzimali pismene izjave. Nakon što zarobljenik da iskaz, vraćan je u BH banku, gdje ostane duži vremenski period.

133. Svjedok odbrane Muhamed Ajkunić navodi da je bio pripadnik Vojne policije ARBiH u kritično vrijeme, da je bio raspoređen u zgradi BH Banke, obavljajući poslove na prijavnici. Ovaj svjedok dalje pojašnjava da je na prijavnici, koja je bila jedina ulaz u BH banku, bilo četiri-pet vojnika, te da su bili dvojica u jednoj smjeni, dvojica u drugoj. Dvojica što bi bili u jednoj smjeni su se podijelili da rade po 12 sati, jer bi 24 sata bilo teško izdržati. Nisu imali posebnih zadataka na prijavnici, kad neko dođe, uđe, pogledaš ko je, obiđeš povremeno okolo, bili su kao neka vrsta stražara. Obavljali su privođenja lica kad je on bio tu, ne zna ko su, bilo je pripadnika HVO. Postojao je i dežurni oficir, koji je bio glavni. Obzirom da na prijavnici nisu imali obavezu da zavedu osobe koje su dolazile u banku, misli da je dežurni oficir vodio evidenciju, kad se dovede osoba privode ga kod dežurnog oficira i on određuje gdje treba i šta treba. Povremeno se obiđe zgrada, ali nisu imali obaveze da obilaze prostorije u BH banci. Bio je i podrum u BH banci u kojem su bile dvije prostorije. Nije nikad silazio dole, samo početno kad je obilazio prostor. Prijavnica je jedini mogući ulaz u BH banku. Vjerovatno su ti ljudi bili zaključani u podrumu, dežurni oficir je stalno bio tu, za njih bili nadležni dežurni oficir i komandir policije. Ovi zatočeni su dovođeni od strane vojne policije.

134. Svjedok odbrane Jasmin Huskić navodi da je bio pripadnik Vojne policije ARBiH, te je bio raspoređen u BH banci, gdje je radio na prijavnici objekta. Dalje svjedok potvrđuje da su radili u smjenama, te da je osim njega bio optuženi, Muhamed Ajkunić i "Jaro", misli da se zove Mesud. Vršili su obezbjeđenje objekta, nadgledanje samog objekta. Mogli su vidjeti ko ulazi i izlazi iz zgrade, ali nisu morali ništa evidentirati. Imali su svaki dan dežurnog oficira. Ovaj svjedok potvrđuje da je bilo dovođenja, odvođenja, koje je vršila vojna policija. Nije poznavao nikoga od dovedenih osoba, bilo je više dovođenja, a dežurni je imao obavezu da prati broj privedenih. Privedena lica su boravila, koliko je čuo u podrumu BH banke, kojih je bilo 2, nije išao tamo. Nisu imali video nadzor, morali su izaći fizički i obići objekat, kad bi bila dvojica,³⁷ jedan obilazi, jedan ostaje. Oni su se sami

rasporedili u smjene, po pola, a prvo su radili po dvojica. Pritom svjedok ističe i da su uvijek bile 4 iste osobe na prijavnici, jedino kad je neko privatno morao odsustvovati. Od prijavnice je bio dugački hodnik i desno na kraju hodnika je bio podrum, on je to vidio vizuelno. Nije čuo ništa da se dešava u podrumu.

135. I oštećeni Mario Glišić potvrđuje da je imao saznanja da su neki od zarobljenih pripadnika HVO vođeni u prostorije BH Banke na ispitivanje. Takođe, svjedok optužbe, Ivica Kajić, navodi da je on lično u grupi od 5 zatvorenika sa stadiona "Iskra" bio odveden u prostorije BH banke.

136. Pritom i svjedok optužbe Dragan Kasalo navodi da se sjeća da su neki ljudi vođeni na ispitivanje dok je bio na stadionu, sjeća se braće Jerkapić, Miličević Dragan, Ive Miloša, Nike Miloša. Misli da su vođeni u BH banku. Činjenicu da su zatočeni pripadnici HVO odvođeni da daju iskaze potvrđuje i svjedok optužbe Milenko Kasalo, koji navodi da nema saznanja gdje su vođeni.

137. Saznanja u tom smislu navodi svjedok optužbe Mario Franjić, koji po vlastitom iskazu nije išao nigdje radi davanja iskaza, ali ima saznanja da su mnogi vođeni sa stadiona u BH banku na informativne razgovore. I svjedok A se sjeća da su neki od zarobljenih pripadnika HVO odvođeni u BH banku radi saslušanja, među njima se sjeća Marka Krajinovića.

1. Da je optuženi Alija Osmić bio prisutan u prostorijama BH Banke, u svojstvu vojnog policajca

138. U ovom pogledu, Apelaciono vijeće nalazi dokazanim da je optuženi Osmić u gore navedenom svojstvu bio prisutan u prostorijama BH banke u Bugojnu, pritom izvršavajući poslove na prijavnici/portirnici BH Banke.

139. Svjedok odbrane Muhamed Ajkunić navodi da je optuženi Osmić bio raspoređen na prijavnici BH Banke, što i sam optuženi ne spori. Ovu činjenicu je Apelaciono vijeće uzelo kao utvrđeno, a uzimajući u obzir da je i sam svjedok naznačio da je poznavao odranije optuženog, iako nije s njim dolazio u bliži kontakt, te da mu je znao oca, koji je bio auto-lakirer.

140. Saglasno gore navedenom iskazu, svjedok odbrane Jasmin Huskić, navodi da je u kritičnom periodu bio, kao pripadnik Vojne policije ARBiH, raspoređen na prijavnicu objekta BH Banke, te da su njim bili Muhamed Ajkunić, misli da je bio Ajkunić Mesud (koji je umro) i optuženi. Takođe, i svjedok optužbe Ivica Kajić potvrđuje prisustvo optuženog Osmića dok je bio u BH banci, navodeći da je registrovao to ime, ali nije ko je ta osoba u tom momentu.

2. Zlostavljanje Željka Miloša

141. U odnosu na tačku 3. izreke presude, Apelaciono vijeće je našlo dokazanim da iz iskaza zaštićenog svjedoka B1, oštećenih Željka Miloša, Ivica Kajića, te Josipa Kalajice proizilazi da je optuženi zajedno sa drugim vojnim policajcima, zlostavljao privedene

zatočenike, među kojim i Željka Miloša, udarajući ga rukama, nogama i tupim predmetima po raznim dijelovima tijela, nanoseći mu velike patnje i vidne ozljede po cijelom tijelu.

142. Vezano za ovu inkriminaciju, Apelaciono vijeće je prije svega cijenilo iskaz svjedoka B1, koji je prepoznao optuženog kao jednog od vojnih policajaca koji su nanosili povrede zatočenicima, dodajući da je tu bilo još kolega kad je optuženi tukao zatvorenike. U tom smislu svjedok B1 naglašava da su zatočnici bili tučeni sa vidnim povredama, imali su podlive, razbijene zube, iako mu je bilo zabranjeno da s njima razgovara, oni su mu se žalili da su pretučeni od strane vojnih policajaca, koji su bili tu u podrumu BH banke. Svjedok dalje ističe da je imao priliku da vidi neke od vojnih policajaca koji su nanosili povrede zatočenicima koji su dovedeni u BH banku i osim optuženog Osmića, navodi i Enisa Sijamiju, Ivkovića, Šegu, Ale Ajanovića. Prema opisu B1, zlostavljali su zatočenike kad se izađe iz podruma, bila je voda dole u podrumu, uz stepenište i plato, a jedni su izvođeni gore u hol u hodnik. Zatočnici su tučeni puškama, šakama, nogama, čula se galama, čak je bilo slučajeva u dva, u tri, u četiri ujutru, gdje se okolno stanovništvo žalilo na viku i galamu. Svjedok se nije mogao nikom na to žaliti, koliko zna nije nikome ukazivana medicinska pomoć. Sjeća se da jedno lice od povreda nije preživjelo. Radio je drugu smjenu i dok je bio prisutan tu, bilo je tuče, udaranja, nema čim nije lice bilo udarano. Nije ništa poduzeo da spriječi zlostavljanje, bio je „*stranac*“, jer nije iz Bugojna. Skretao je pažnju da se to ne radi. Gledao je zlostavljanje sa stubišta, sa ograde stubišta. Nekad je bila situacija na holu, na hodniku, gdje su bile smještene spavaone. Nije nikad bio prisutan dole kad su premlaćivani zatvorenici. Zatvorenici su bili premlaćivani na stepeništu. Iskazu ovog svjedoka je Apelaciono vijeće u cjelosti poklonilo vjeru, posebno uzimajući u obzir da ovaj svjedok nije iz Bugojna, te da stoga nije imao izvjesnu crtu „*kolegijalnosti*“, koju sa optuženim u pogledu okolnosti zlostavljanja, očito dijele drugi stražari.

143. Naime, i sam optuženi priznaje da je bilo zlostavljanja zatočenika u BH Banci, navodeći da je bilo onih koji su bili maltretirani, a i onih koji nisu. Nije bio prisutan kad su bili maltretirani, ali je čuo jauke. Tada je bilo stanje „*ili si s nama ili si protiv nas*“, bilo je njih kojim se nije sviđalo šta se radilo, ali niko nije smio ništa da kaže. Vidio je Ivu Miloša pretučenog, samo je njega znao, i to slučajno prvi put kad je dolazio u BH banku. Sva su se događanja u vezi zlostavljanja prema optuženom dešavala u podrumu.

144. Nasuprot ovim svjedočenjima, svjedok odbrane Muhamed Ajkunić tvrdi da nema saznanja o maltretiranju, da nije vidio nikakve povrede na tim ljudima koji odlaze iz BH banke, niti da je neko pretučen. Radio je dnevne/noćne smjene, kako ga zapadne, na prijavnici su dvojica određeni za jedan dan, a onda su interno polovili, i tad je bio sam za vrijeme tih 12 sati. Ovaj svjedok navodi da u njegovom prisustvu optuženi nije nikoga maltretirao. Ovaj svjedok dalje navodi da se desilo da nekad u BH Banci bude 2-3 sata sa optuženim, pa su sjedili, ispušili cigaru, a obično ako je on na smjeni, optuženi je bio slobodan. Analizirajući ovaj iskaz, ovo Vijeće je utvrdilo da ovaj svjedok, iako je vjerovatno imao saznanja o maltretiranju, pogotovo ako uzemo u obzir da je ovo maltretiranje prema iskazu svjedoka B1 trajalo non-stop, nije u većini prilika bio prisutan kad je optuženi bio tu, zbog njihovog internog dogovora u vezi smjena. S tim u vezi proizilazi da ovaj svjedok nije ni mogao znati za maltretiranje zarobljenika od strane optuženog.

145. I drugi stražar u BH banci Jasmin Huskić navodi da nije imao saznanja da je neko maltretiran dok je bio u BH banci, da ne zna koliko je lica bilo smješteno u tim podrumskim prostorijama, te da nije vidio da su zatočnici HVO bili povrijeđeni, kao i da ga to nije interesovalo. Iz iskaza ovog svjedoka proizilazi da je isti očigledno sračunat na izbjegavanje inkriminisanja optuženog, budući da je nemoguće da stražar za sve to vrijeme zlostavljanja ne bi ništa ni čuo, ni₃₉vidio. Također, prema ocjeni ovog Vijeća,

ovaj svjedok nije mogao imati saznanja o maltretiranju zatočenih pripadnika HVO od strane optuženog, budući da i sam navodi da su se nekad dogovarali da bude jedan po 12 sati i drugi po 12 sati, nekad 24 sata da bi si olakšali.

146. Za zaključak ovog Vijeća u pravcu utvrđivanja postojanja zlostavljanja od strane pripadnika vojne policije, uključujući i optuženog je posebno bio značajan iskaz svjedoka-oštećenog Željka Miloša. Naime, ovaj svjedok navodi da je prema njegovom mišljenju BH banka bila sjedište policije ARBiH, da su po dolasku bili smješteni u podrum BH banke, na podu je bilo vode u visini možda par centi, mračno, dole je bilo još zarobljenih. Dalje ističe da je izvođenje bilo svakih par sati, da su ga tukli, da ga je optuženi lično tukao, govoreći mu „*evo našeg policajca*“, nema s čime nije tukao, od puške, do palice, bila su još trojica-četvorica sa optuženim tada, „*to su prvi udarci, kasnije nema padneš u nesvjest i to je to, tako kad dođeš sebi opet prozivaju*“⁶³. Bili su u BH banci možda par dana, bili su isto i drugi tučeni. Nisu davali iskaz ovdje, ovdje su samo dovedeni i tučeni, došli bi svijesti na sat-dva i onda bi ponovo bili tučeni. Došao je Šabić jednog dana i još jedan vozač, strpali ih u auto, u kamp Mudžahedina, gore su ljudi nestajali, srećom je jedini preživio i pobjegao. Fotografisan je u Rami u Prozoru, deveti dan kad je izašao, sa povredama iz BH banke⁶⁴. Ranjen je prilikom bjekstva u rame. Iako oštećeni Željko Miloš nije u ranijim izjavama pominjao optuženog, navodi da ga sada spominje, jer u tom trenutku nije znao kako se optuženi zove, ali sada kada ga je vidio, vidio je da je to osoba koja ga je tukla, te je siguran u to. Ovo objašnjenje je itekako uvjerljivo za ovo Vijeće, obzirom da je navedeni oštećeni-svjedok sigurno bio neposredno zainteresiran da zapamti lik čovjeka koji ga je zlostavljao, te u tim trenucima na neki način odlučivao o njegovoj sudbini. Optuženi ga je jednom došao zlostavljati, udario ga jednom i onda su ostali krenuli, oborio ga i više ga nije vidio. Drugi njegovi prezimenjaci mu nisu imali kad reći ko ih je tukao, svaki sat su bili tučeni, bili u nesvijesti. Svjedok opisuje i mjesto gdje su bili zlostavljani zatočeni pripadnici HVO, ističući da ima jedna prostorija, dva sa metar i jedno stepenište i tu je jedna “pred prostorija” i u toj “pred prostoriji” su ih tukli. Na toj prostoriji su bila skinuta vrata, tako da su mogli sve vidjeti.

147. Svjedok Ivica Kajić potvrđuje postojanje zlostavljanja u BH Banci, te da je bio prisutan u to vrijeme u navedenom objektu. Prema ovom svjedoku, nije niko prozvan radi davanja iskaza u BH banci, osim Dominika Kajića. Ovaj svjedok dalje navodi da ne zna ko ih je tukao, što objašnjava tim da je bio odsutan iz Bugojna dugi niz godina, pa zato ne zna dosta ljudi. U suštini se oni koji su zlostavljali nisu krili, jedinu osobu za koju si mogao uprijeti prstom je izvjesni Ado, koji je očito bio zdravstveno oštećen, ali je bilo smjene u grupama. Tuče su se dešavale na stepenicama, u ulazu ispred prostorije gdje su bili zatvoreni. Kad se siđe niz podrumsko stepenište, desno je bila ta prostorija, grupe bi znale

⁶³ Transkript broj : XK-RK-09-781-1 od 18.02.2010. godine. Tužilac: Um, i vi kažete jaukao, ja Vas pitam jel tu vršeno isleđenje vaše? Svjedok: Pa bila je, bila je svaki par sati i tukli.

Tužilac: Ja uporno pitam jel bilo i jel bilo saslušanje vaše, ko Vas tuče? Svjedok: Ha, to vojna policija, evo ovaj gospodin, evo Osmić Alija.

Tužilac: Jel Vas osobno tuče? Svjedok: Osobno mene.

Tužilac: Je li on vrši saslušanje? Svjedok: Ništa. Samo je došo, kaže, kaže, „evo našeg policajca“,

Tužilac: Jel se vama obraća, vi ste policajac? Sudija: Neka svjedok malo vode popije, prije nego nastavite.

Tužilac: Vama se obraća, jel? Svjedok: Da.

Tužilac: Sad kad kažete tuče, na koji način? Svjedok: Pa nema s čim nije, ne znam, s čim nije, od puške, do, do, palice neke, šta su ne znam ni ja od kreveta nekih, ne znam ni ja s čim nisu.

Tužilac: U kom prostoru? Svjedok: To je doli prostor možda 2 sa, nema ni 2, 1,5 sa 2, dole u voda.

Tužilac: Dok Vas tuče Alija Osmić, jel tu neko prisutan? Svjedok: Imaju još 3-4 sa njim su dolazili, to su prvi udarci, kasnije nema padneš u nesvjest i to je to, tako kad dođeš sebi opet i i prozivaju (str.24).

⁶⁴ U spis kao dokaz uložen: T-7- Deset fotografija uloženi za vrijeme svjedočenja svjedoka Miloš Željka

sjediti na stepenicama, dok je ovaj Ado s policijskom značkom imao komad kabla, pa udarao, a oni govorili "Ado ovaj ti je opsovao majku", pa Ado poludi i udara. Iako svjedok navodi da može reći da mu je lik optuženog poznat, ne može tvrditi da ga je lično optuženi premlaćivao. Bilo je jako teško pobrojati zlostavljanja, nekad su bila dan za danom, nekad je bilo 2 dana pauze, ne može uprijeti prstom ko ga je zlostavljao, jer nije smio podići glavu, ako bi uhvatio nečiji pogled, mislio je da bi mogao biti premlaćen. Uvijek bi policajci došli do vrata, prozvali ime i izveli van. Nije imao vidne povrede od zlostavljanja, misli da je na jedan način dobro prošao, nije imao ozljede glave, imao ozljede vratne kičme, lomove rebara, na glavi je dobro prošao, za razliku od drugih. U suštini je zlostavljanje ovisilo o danu, većina je bila rukama, šakama, nogama, Ado je recimo koristio taj tzv. pendrek.

148. Iskaz ovog svjedoka je podržan i svjedočenjem Josipa Kalajice, koji je imao određenih posrednih saznanja o postojanju zlostavljanja u BH Banci, opisujući BH Banku kao "jedno kvalitetno mučilište"⁶⁵. Ovaj svjedok potvrđuje da je bio zarobljenik na stadionu "Iskra", te da su mu zarobljenici iz BH Banke po povratku pričali traume koje su tamo doživjeli, a među kojima se sjeća da je bio i Ivica Kajić.

149. Kod ovakvog stanja stvari, a imajući u vidu sve naprijed navedene saglasne iskaze svjedoka optužbe, ovo Vijeće ne može prihvatiti argumentaciju optuženog da nije silazio u podrumske prostorije, navodeći da su u tim prostorijama držani zarobljeni određeni pripadnici HVO-a, da je za to bio zadužen dežurni oficir, da je jedino silazio kada su useljivali u BH banku, da nema saznanja o saslušanjima zatvorenika u BH banci, jer ovim tvrdnjama optuženi očigledno želi osporiti svoje učešće u predmetnim događajima.

150. Imajući u vidu navedeno, Apelaciono vijeće nalazi da je optuženi počinio krivičnopravne radnje opisane u tački 3. izreke ove presude.

3. Zlostavljanje Marka Krajinovića

151. U odnosu na oštećenog Marka Krajinovića, Apelaciono vijeće nalazi da optužba nije izvela dovoljno dokaza na osnovu kojih bi se moglo zaključiti i utvrditi da je optuženi počinio inkriminacije koje mu se stavljaju na teret. Naime, izjava oštećenog Marka Krajinovića na koju se optužba uglavnom oslanja, data istražiteljima MKSJ ne sadrži potrebna upozorenja za svjedoka u smislu odredaba ZKP-a BiH, nije data u okviru ijedne istrage, te stoga nema takvu dokaznu snagu da bi bila osnov za osuđujuću presudu. Oštećeni Marko Krajinović preminuo je prije suđenja⁶⁶, zbog čega odbrana nije imala mogućnost da ga unakrsno ispita. Ovo Vijeće naglašava da se osuđujuća presuda, u skladu sa odredbom člana 3. stav (2) Zakona o ustupanju predmeta od strane Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju Tužilaštvu Bosne i Hercegovine i korištenju dokaza pribavljenih od Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju u

⁶⁵ Transkript broj : X- KR-09-781-1 od 04.02.2010. godine (transkript nije numerisan). **Tužilac Terzić:** A kad Vi kažete u BH banku, Vi kao raniji bojovnik, sad ste zarobljenik, jel, jel znate šta je u BH banci, kad kažete vodi u BH banku? **Svjedok Kalajica:** Pa BH banka je bilo jedno kvalitetno mučilište, gdje su, gdje su ljudi odvođeni između ostalih Marko Krajinović je bio, Ivica Bartulović, Ivan, Ivan Miličević ili Jurčević, ili Ivan Juričić, Ivan Juričić, bili su 55 dana i po povratku iz Ivica Kalajić, po povratku iz BH banke, to je za nepovjerovat koliko su puta imali torture u toku dana, i, i koje su strahote preživjeli.

⁶⁶ Što proizilazi iz materijalnog dokaza: **T-8** -Izvod iz matične knjige umrlih na ime Krajinović Marko, izdat dana 14.04.2010. godine u Bugojnu

postupcima pred sudovima u Bosni i Hercegovini, isključivo ili u odlučujućoj mjeri ne može zasnivati na prethodnim iskazima svjedoka koji nisu dali usmeni iskaz na glavnom pretresu, te stoga nije ispunjen uslov za prihvatanje navedenog dokaza.

152. Iako ovo Vijeće ne želi osporavati da je oštećeni Krajinović zlostavljan, putem iskaza ovog svjedoka ne može biti utvrđeno da ga je optuženi Osmić zlostavljao. Naime, primjenom načela *in dubio pro reo*⁶⁷, proizilazi da na tužiocu leži odgovornost dokazivanja krivice optuženog, i to da optužba krivnju mora dokazati po standardu van svake razumne sumnje, jer u slučaju da postoji bilo kakva razumna sumnja u pogledu postojanja činjenica koje čine navodno krivično djelo, donesena odluka mora ići u korist optuženog.

153. Stoga, ovo Vijeće nalazi da ni posredna svjedočenja drugih svjedoka optužbe, kao što su Stipica Đapić, Ivica Kajić, ne mogu "pojačati" snagu iskaza oštećenog Krajinovića, na kojem se iz gore navedenih razloga ne može, u ovom dijelu, zasnivati osuđujuća presuda.

154. Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće je u tački 3. izreke presude izostavilo inkriminacije koje se odnose na oštećenog Krajinovića, iz gore navedenih razloga.

III. PРАВНА OCЈENA I KVALIFIKACIЈA

155. Nakon što je ocijenilo izvedene dokaze kako pojedinačno tako i u međusobnoj povezanosti, Apelaciono vijeće je našlo dokazanim da je optuženi Alija Osmić počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ.

156. Bitni elementi krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ su: 1) kršenje pravila međunarodnog prava; 2) postojanje zaštićene kategorije ratnih zarobljenika; 3) izvršenje nekog od djela navedenih u ovom članu, u konkretnom nanošenje velikih patnji ili povreda tjelesnog integriteta.

157. Članom 3. stav (1) tačka a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima je propisano da je u slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba, svaka od strana u sukobu obavezna da prema licima koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu, postupati u svakoj prilici, čovječno, bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na bilo kom osnovu. U tome cilju zabranjeni su i zabranjuju se prema ovim licima: povrede koje se nanose životu i tjelesnom integritetu, naročito sve vrste ubistva, osakaćenja, svireposti i mučenja.

158. Slijedom navedenog, u skladu sa odredbom člana 3. stav (1) tačka a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima neophodno je utvrditi postojanje oružanog sukoba (koji nema karakter međunarodnog), te postojanje zaštićene kategorije lica.

⁶⁷ Normiranim članom 3. stav (2) ZKP BiH: „Sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, Sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog“.

159. Definicija ratnih zarobljenika kao zaštićene kategorije lica je pružena odredbom člana 4. tačka A) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima⁶⁸. Radi utvrđivanja da li je optuženi postupao prema ratnim zarobljenicima, odnosno *in concreto* zarobljenim pripadnicima HVO na način protivan odredbi člana 3. stav (1) tačka a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima, potrebno je utvrditi da li su u konkretnom slučaju oštećena lica bila ratni zarobljenici.

160. Dakle, da bi Apelaciono vijeće utvrdilo kršenje odredbe zajedničkog člana 3. stav (1) tačka a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima, optužba mora dokazati da je žrtva bilo lice koje nije aktivno učestvovalo u neprijateljstvima u vrijeme počinjenja zločina.

161. "Lica koja ne učestvuju u neprijateljstvima" uključuju i lica onesposobljena za borbu usljed bolesti, ranjavanja, lišenja slobode ili iz bilo kog drugog razloga. Drugim riječima, u grupu zaštićenih lica u smislu zajedničkog člana 3. spadaju i zarobljena lica koja su prije zarobljavanja bila pripadnici oružanih snaga ili su učestvovala u oružanim neprijateljstvima⁶⁹. Dopunskim protokolom uz Ženevske konvencije o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba od 1977. godine je status borca priznat svakom licu koje pripada nekoj grupi ili jedinici organizovanih oružanih snaga, pod uslovom da se nalazi pod komandom koja je odgovorna za rukovođenje učesnicima u oružanom sukobu i da podliježe unutrašnjem sistemu discipline, koji obezbjeđuje i poštovanje međunarodnog ratnog prava. Ako borac ne nosi uniformu, on se mora razlikovati od civilnog stanovništva kad učestvuje u napadu ili u vojnoj operaciji koja predstavlja pripremu za napad.

162. Iz utvrđenog činjeničnog stanja, proizilazi da je optuženi gore navedene zabranjene radnje preduzimao u vrijeme oružanog sukoba,⁷⁰ te prema zaštićenoj kategoriji lica: pripadnicima HVO-a, odnosno ratnim zarobljenicima. S tim u vezi Apelaciono vijeće nalazi da je optuženi Osmić Alija bio svjestan svog djela i htio njegovo izvršenje, odnosno bio svjestan statusa žrtava, te da za vrijeme oružanog sukoba svojim postupcima krši odredbe

⁶⁸ Ratni zarobljenici, u smislu ove Konvencije jesu lica koja pripadaju jednoj od sljedećih kategorija, a koja su pala pod vlast neprijatelja: 1) pripadnici oružanih snaga jedne strane u sukobu, kao i pripadnici milicija i dobrovoljačkih jedinica koji ulaze u sastav tih oružanih snaga, 2) pripadnici ostalih milicija i pripadnici ostalih dobrovoljačkih jedinica, podrazumijevajući tu i pripadnike organizovanih pokreta otpora, koji pripadaju jednoj strani u sukobu i koji djeluju izvan ili u okviru svoje sopstvene teritorije, čak i da je ta teritorija okupirana, pod uslovom da te milicije ili dobrovoljačke jedinice, podrazumijevajući tu i ove organizovane pokrete otpora, ispunjavaju sljedeće uslove: a) da na čelu imaju lice odgovorno za svoje potčinjene; b) da imaju određen znak za razlikovanje i koji se može uočiti na odstojanju; c) da otvoreno nose oružje; d) da se, pri svojim dejstvima, pridržavaju ratnih zakona i običaja; 3) pripadnici redovnih oružanih snaga koji izjavljuju da pripadaju jednoj vladi ili vlasti koju nije priznala Sila pod čijom se vlašću nalaze; 4) lica koja prate oružane snage iako neposredno ne ulaze u njihov sastav, kao što su civilni članovi posada vojnih vazduhoplova, ratni dopisnici, snabdjevači, članovi radnih jedinica ili službi čija je dužnost da se staraju o udobnosti oružanih snaga, pod uslovom da su za to dobila dozvolu od oružanih snaga u čijoj se pratnji nalaze, dok su ove dužne da im u tu svrhu izdaju ličnu kartu sličnu priloženom obrascu; 5) članovi posada, podrazumijevajući tu komandante, pilote i učenike trgovačke mornarice i posade civilnog vazduhoplovstva, strana u sukobu koji ne uživaju povoljniji postupak na osnovu drugih odredaba međunarodnog prava; 6) stanovništvo neokupirane teritorije koje se, usljed približavanja neprijatelja, dobrovoljno diže na oružje da bi pružilo otpor neprijateljskoj najezi, a koje nije imalo vremena da se organizuje kao redovna oružana sila, ako ono otvoreno nosi oružje i ako poštuje ratne zakone i običaje.

⁶⁹ Tužilac protiv Mladena Naletilića "Tute" i Vinka Martonovića "Štele", predmet br. IT-98-34-T, presuda, 31.3.2003. (predmet Naletilić i Martinović, prvostepena presuda), stav 229. Takođe vidi prvostepenu presudu u predmetu Blaškić, stav 177., u kom se citira prvostepena presuda u predmetu Tadić, stav 615.

⁷⁰ O postojanju oružanog sukoba vidjeti par. od 22 do 26. ove presude

člana 3. stav (1) tačka a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima, na način da je istima nanosio velike patnje i povrede tjelesnog integriteta, kako je to navedeno u izreci ove presude, pa se tako u njegovim radnjama stiču sva bitna obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ, za koje je i oglašen krivim.

IV. PRIMJENA MATERIJALNOG PRAVA

163. Članom 3. KZ BiH propisano je načelo zakonitosti, kao jedno od osnovnih načela krivičnog postupka, koje glasi:

“(1) Krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju se samo zakonom.

(2) Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna.”

164. Nadalje, članom 4. KZ BiH propisan je princip vremenskog važenja krivičnog zakona, te isti glasi:

„(1) Na učiniteja krivičnog djela primjenjuje se zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela.

(2) Ako se poslije učinjenja krivičnog djela jednom ili više puta izmjeni zakon, primjenit će se zakon koji je blaži za učiniteja.”

165. Zakon je u članu 4a) KZ BiH predvidio i izuzetak od primjene članova 3. i 4. KZ BiH, propisujući da:

*„Članovi 3. i 4. ovog zakona ne sprečavaju **suđenje ili kažnjavanje bilo kojeg lica za bilo koje činjene ili nečinjene koje je u vrijeme kada je počinjeno predstavljalo krivično djelo u skladu s općim načelima međunarodnog prava.**”*

166. Dakle, iz navedenih zakonskih odredbi, proizilazi da se, po pravilu, na učinioca krivičnog djela prvenstveno primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja djela (*tempus regit actum*).

167. Od ovog je principa moguće odstupiti jedino u interesu optuženog, odnosno jedino ukoliko se nakon izvršenja djela zakon izmijenio na način da je izmijenjeni zakon blaži za učinitelja. Pitanje koji je zakon blaži za učinitelja rješava se *in concreto*, odnosno upoređivanjem starog i novog (ili novih) zakona u odnosu na svaki konkretni slučaj.

168. Upoređivanje tekstova zakona, međutim, može dati siguran odgovor samo u slučaju ako je novi zakon dekriminisao nešto što je po starom bilo krivično djelo, jer je tada novi zakon očigledno blaži. U svim drugim slučajevima, kada je krivično djelo kažnjivo po oba zakona, potrebno je utvrditi sve okolnosti koje mogu biti relevantne u izboru blažeg zakona, odnosno zakona koji za optuženog daje povoljniji ishod.

169. Koji je zakon blaži zavisi od relevantnih okolnosti. Te okolnosti se prvenstveno

odnose na odredbe o kaznama, njihovom odmjeravanju, odnosno ublažavanju (koji je zakon u tom smislu povoljniji), mjerama upozorenja, eventualnim sporednim kaznama, novim mjerama koje se primjenjuju kao zamjena za strožije kazne (npr. rad za opšte dobro na slobodi), mjerama bezbjednosti, pravnim posljedicama osude, da li novi zakon predviđa osnov za isključenje protivpravnosti, krivične odgovornosti ili kažnjivosti, itd.

170. U konkretnom slučaju i zakon koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja djela (KZ SFRJ), jednako kao i zakon koji je trenutno na snazi (KZ BiH), propisuju krivičnopravne radnje za koje je optuženi oglašen krivim kao krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika.

171. S obzirom na navedeno, jasno je da postoje zakonski uvjeti za vođenje krivičnog postupka protiv počinioca za krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika i njegovo kažnjavanje, imajući u vidu da radnje koje je optuženi poduzeo predstavljaju krivično djelo, kako prema zakonu koji je ranije bio na snazi, odnosno zakonu vremena izvršenja krivičnog djela, tako i prema zakonu koji je trenutno na snazi, dakle zakonu po vremenu suđenja.

172. Dalja procjena koji je zakon blaži za učinitelja vrši se upoređivanjem zapriječenih kazni iz zakona koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja krivičnog djela, sa zakonom koji je sada na snazi.

173. Za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. KZ BiH, propisana je kazna zatvora od najmanje deset (10) godina ili dugotrajni zatvor. S druge strane, za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ, propisana je kazna zatvora najmanje pet (5) godina ili smrtna kazna. Procjena blažeg zakona se uvijek vrši *in concreto*, odnosno, procjenjujući sve okolnosti konkretnog predmeta.

174. U ovom slučaju, prilikom razmatranja koji je zakon primjenjiv na konkretnog počinioca, sud mora izvršiti upoređivanje zapriječenih zakonskih minimuma kazne zatvora za isto krivično djelo i utvrditi koji od njih je blaži za počinioca. Naime, imajući u vidu radnje izvršenja krivičnog djela, oblik učešća optuženog i stepen njegove odgovornosti, odnosno da je optuženi Osmić oglašen krivim da je kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme rata i oružanog sukoba između ARBiH i HVO, zlostavljao zatočene pripadnike HVO, koji su u to vrijeme uživali status zaštićene kategorije ratnih zarobljenika, ovo Vijeće cijeni da se kazna u konkretnom slučaju ima kretati prema zakonskom minimumu zaprijećene kazne za navedeno krivično djelo. Kada se navedeno uzme u obzir prilikom upoređivanja zapriječenih kazni prema KZ SFRJ i KZ BiH, u pogledu zakonom propisanog minimuma kazne, lako je utvrditi da KZ BiH nije blaži za učinioca, jer za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika propisuje kao zakonski minimum kaznu u trajanju od deset (10) godina. Iz gore navedenih razloga, a na osnovu člana 4. KZ BiH, Apelaciono vijeće nalazi da je u konkretnom slučaju nužno primijeniti KZ SFRJ, kao zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela, budući da kasnije doneseni zakon, u konkretnom, nije blaži, odnosno povoljniji, za optuženog Osmića.

175. Na osnovu svega izloženog, Apelaciono vijeće nalazi da se u odnosu na optuženog Aliju Osmića, ima primijeniti preuzeti KZ SFRJ, kao zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

V. ODLUKA O KRIVIČNOJ SANKCIJI

176. Odlučujući o krivičnoj sankciji, Apelaciono vijeće je, primjenom odredaba o ublažavanju kazne, optuženog Osmić Aliju osudilo na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine, smatrajući pri tom da je izrečena kazna srazmjerna težini djela i učešću i ulozi optuženog u inkriminiranim događajima, te da će se sa istom postići opšta svrha izricanja krivičnih sankcija i svrha kažnjavanja u smislu odredaba iz člana 33. Preuzetog KZ SFRJ.

177. S tim u vezi, u skladu i sa sudskom praksom MKSJ, ovo Vijeće je pri ocjeni olakšavajućih i otežavajućih okolnosti, vodilo računa o tome da tužilaštvo mora van razumne sumnje utvrditi otežavajuće okolnosti⁷¹, dok odbrana mora dokazati olakšavajuće okolnosti putem ocjene vjerovatnoće, odnosno mora biti vjerovatnije da su te okolnosti postojale nego da nisu⁷².

178. Imajući to u vidu, prilikom odmjeravanja kazne, Vijeće na strani optuženog Osmić Alije nije našlo otežavajuće okolnosti, dok je kao olakšavajuće okolnosti cijeniolo raniju neosuđivanost optuženog, te porodične prilike (oženjen, otac dvoje malodobne djece, supruga teško oboljela). Iako se korektno ponašanje i poštivanje suda od strane optuženih očekuje, korektno ponašanje i poštivanje suda ovog optuženog uočeno je tokom cijelog postupka, a ogledalo se i u tome da je optuženi dodatno iskazao poštivanje suda i po vlastitom zahtjevu započeo izdržavanje kazne zatvora po gore navedenoj nepravosnažnoj presudi, iako je već uložio žalbu.

179. Nadalje, Vijeće nalazi da u konkretnom slučaju postoje olakšavajuće okolnosti, a koje se ogledaju kroz širi kontekst u kojem su se dešavali inkriminirani događaji, odnosno teške okolnosti u kojima je optuženi djelovao.

180. Naime, neposredno pred inkriminirane događaje na području Bugojna, a kao posljedica sukoba, tijela ubijenih Bošnjaka, od kojih je optuženi neke i poznavao ili su bili bliski srodnici njegovih prijatelja, su nalažena upravo u danima kada su se desili predmetni događaji, kao i u neposrednoj blizini istih, što je izazvalo ogorčenost kod stanovništva i posebno stanje žalosti, te generalno stanje haotičnosti,⁷³ tako da, radnje optuženog u znatnoj mjeri predstavljaju reakciju na prethodne događaje, zbog čega Apelaciono vijeće nalazi da se radnje optuženog i njegovo učešće, kao i krivična odgovornost, ne mogu cijeliti van konteksta cjelokupnih dešavanja, budući da bi takva analiza bila parcijalna, te ne bi zadovoljavala standarde definisane članom 41. stav (1) KZ SFRJ. Stoga je Apelaciono vijeće, sve navedene okolnosti ocijenilo u njihovoj ukupnosti kao osobito olakšavajuću okolnost, koja opravdava primjenu navedenih odredaba o ublažavanju kazne.

⁷¹ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, para. 763; drugostepena presuda u predmetu *Kajelijeli*, para. 294

⁷² Vidi, npr. drugostepenu presudu u predmetu *Čelebići*, para. 590; drugostepenu presudu u predmetu *Kajelijeli*, para. 294.

⁷³ Iskaz svjedoka Suvada Delića; O-10: Operativni izvještaj Komande OG Zapad, str. pov. Broj: 04/510-93, od 20.07.1993. godine; O-12: Akt SIS-a Bugojno, od 28.06.1993. godine, upućen Upravi SIS-a Mostar i Prozor; O-13: Redovni operativni izvještaj Komande OG Zapad, str. pov. broj: broj 03/474-93 od 11.07.1993. godine; O-15: Dopis SIS-a Prozor, od dana 30.06.1993. godine, upućen Brigadi „Dr. Ante Starčević“;

VI. URAČUNAVANJE PRITVORA

181. Na osnovu člana 50. stav (1) i (2) KZ SFRJ vrijeme koje je optuženi proveo u pritvoru po Rješenju Suda BiH od 10.09.2009. broj: X-KRN 09/781 od 09.09.2009.godine do 08.10.2009. godine, od 13.10.2009. do 22.04.2010.godine, i rješenjem Suda BiH broj S1 1 K 003429 09 Krl od 04.03.2011. do 29.03.2011. godine, te na izdržavanju kazne zatvora od 29.03.2011. do 24.11.2011. godine po nepravosnažnoj presudi Suda BiH broj S1 1 K 003429 09 Krl od 04.03.2011. godine uračunato je u u kaznu zatvora.

VII. ODLUKA O TROŠKOVIMA I IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU

182. Cijeneći činjenicu da je optuženi slabog imovnog stanja, kao i otac dvoje malodobne djece, te da je njegova supruga teško oboljela od raka, Apelaciono vijeće je, na osnovu člana 188. stav (4) ZKP BiH, optuženog u cjelosti oslobodilo obaveze naknade troškova krivičnog postupka. U oslobađajućem dijelu, troškovi krivičnog postupka, u skladu sa odredbom člana 189. stav (1) ZKP BiH padaju na teret budžetskih sredstava.

183. Obzirom da podaci krivičnog postupka u predmetnom krivičnom postupku nisu pružili pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, na osnovu člana 198. stav (2) ZKP BiH oštećeni su sa imovinskopравnim zahtjevom upućeni na parnicu.

Zapisničar:

Melika Murtezić

PREDSJEDNICA VIJEĆA

SUTKINJA

Azra Miletić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.